

Wytrzymać dotację

Samorządowe wsparcie
dla organizacji pozarządowych
realizujących projekty finansowane
z dotacji zewnętrznych

Przykłady dobrych praktyk

Wydano nakładem
SWIG DELTA PARTNER

Autorzy:
Marcin Chludziński
Artur Gluziński
Anita Kramarczyk
Aleksandra Ostrowska
Bartosz Tyrna
Mateusz Werpachowski

Projekt graficzny, skład i łamanie:
At-studio, www.atstudio.pl

ISBN 978-83-924793-7-6
© SWIG DELTA PARTNER

Wydanie I
Cieszyn, grudzień 2009

5	Wprowadzenie
9	Metodologia projektu
11	Cieszyn – system pożyczkowy
11	Otoczenie
12	Uwarunkowania wprowadzenia mechanizmu udzielania pożyczek
12	Opis procedury
14	Ocena mechanizmu z punktu widzenia samorządu
16	Ocena mechanizmu z punktu widzenia korzystających NGO
18	Podsumowanie
19	Jastrzębie Zdrój – system pożyczkowy
19	Otoczenie
19	Geneza mechanizmu
20	Procedury
21	Praktyka funkcjonowania
22	Ocena mechanizmu
23	Podsumowanie
25	Elbląg – „Fundusz Grantowy”
25	Otoczenie systemu
26	Geneza mechanizmu
26	Procedury
31	Praktyka i ocena funkcjonowania mechanizmu
34	Podsumowanie
35	Skarżysko-Kamienna – 5% na wkłady własne
35	Otoczenie
35	Podstawy prawne
36	Procedury
36	Złożenie oferty
39	Ocena mechanizmu i doświadczenia we wdrażaniu
41	Nowatorskie i skuteczne rozwiązania
41	A jednak jest to możliwe
41	Partycypacyjny sposób wypracowywania rozwiązań
42	Solidne podstawy prawne
43	Środki w budżecie
44	Diabeł jak zawsze tkwi w szczegółach
44	Cieszyn
45	Jastrzębie Zdrój
47	Elbląg
47	Skarżysko-Kamienna
49	Podsumowanie - w poszukiwaniu modelu
51	Dodatek 1. Analiza i ocena uwarunkowań prawnych systemów pożyczkowych i mechanizmów finansowania wkładów własnych
54	Dodatek 2. Analiza i ocena efektywności ekonomicznej systemów pożyczkowych i mechanizmów finansowania wkładów własnych
57	Załącznik 1. Regulacje systemu pożyczkowego w Cieszynie
59	Załącznik 2. Regulacje systemu pożyczkowego w Jastrzębiu Zdroju
63	Załącznik 3. Regulacje związane z finansowaniem wkładu własnego – Elbląg
65	Załącznik 4. Regulacje związane z finansowaniem wkładu własnego – Skarżysko-Kamienna

The logo for ngo.pl, featuring the text "ngo.pl" in white lowercase letters on an orange rectangular background.

ngo.pl

Projekt pod patronatem portalu ngo.pl

Projekt jest finansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
w ramach rządowego Programu Operacyjnego
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2009

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu raport z badań przeprowadzonych w ramach projektu „Skuteczne metody prefinansowania projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe – identyfikacja i promocja lokalnych dobrych praktyk”. W ostatnich latach systematycznie wzrasta w Polsce liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych. Podczas gdy w 1994 r. liczba zarejestrowanych NGO przekraczała 47 tys. (z czego około 20 tys. aktywnych), to w roku 2008 zarejestrowanych było już ponad 67 tys. podmiotów, a liczbę organizacji aktywnych ocenia się obecnie na około 50 tys. Polskie organizacje pozarządowe systematycznie wzmacniają swój potencjał techniczny i zasoby ludzkie, profesjonalizują się, a także stają się bardziej skuteczne w pozyskiwaniu finansowania dla swojej działalności. Sektor pozarządowy staje się zatem coraz ważniejszym graczem w polskiej przestrzeni publicznej, co jest w dużej mierze wynikiem istotnych regulacji prawnych, które przyjęto w naszym kraju w ostatnich latach. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 2003 roku z jednej strony w dużej mierze unormowała współpracę samorządów z organizacjami III sektora w zakresie realizacji zadań publicznych, z drugiej strony dała zupełnie nowe narzędzia finansowania działalności NGO (system przekazywania przez podatników 1% należnego podatku organizacjom pożytku publicznego). Ważnym impulsem dla rozwoju sektora pozarządowego było przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej, która szczególnie akcentuje znaczenie aktywności obywatelskiej, również poprzez budowane mechanizmy finansowania projektów o charakterze społecznym. Trudno tu wymienić wszystkie nowe źródła finansowania projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, które pojawiły się w ostatnich

latach. Warto jednak wspomnieć o Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Funduszu dla Organizacji Pozarządowych finansowanym ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Europejskim Funduszu Społecznym (dostępnym w Polsce w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, a następnie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), tzw. programach transgranicznych (INTERREG czy Europejskiej Współpracy Terytorialnej), czy wreszcie o programach wdrażanych bezpośrednio przez agencje Komisji Europejskiej, takie jak np. Europa dla Obywateli. Jednocześnie zdecydowanie rośnie wartość środków przekazywanych organizacjom III sektora w ramach konkursów grantowych przez samorządy i jednostki administracji centralnej. Można nawet stwierdzić, że liczba źródeł finansowania w ostatnich latach przerosła zdolności absorpcyjne organizacji. I nie chodzi tu tylko o możliwości finansowe, związane z zapewnieniem wymaganego (choć nie zawsze) wkładu własnego. Największą barierą wydawały się w ostatnich latach potencjał techniczny i zasoby ludzkie. Aplikację grantową trzeba wszak dobrze przygotować (co często nie jest łatwe), a następnie dysponować zapleczem i ludźmi, którzy skutecznie zrealizują zaplanowane działania, trzeba też skutecznie rozliczyć otrzymane wsparcie. Choć zgodnie z wynikami badań przeprowadzonych przez Klon-Jawor w 2008 r. „zła sytuacja finansowa i trudności w zdobywaniu funduszy są najczęściej wskazywanym przez organizacje problemem, który odczuwają w codziennym funkcjonowaniu” i wskazuje go 61% organizacji, to jednak odsetek ten jest znacząco mniejszy niż w roku 2006 (73%).

Organizacje pozarządowe realizują zatem coraz więcej projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Wachlarz nowych możliwości finansowania projektów oznacza także pojawienie się wachlarza nowych problemów. Jako założenia projektu, przyjęto dwie kluczowe bariery finansowe, które hamują aktywność organizacji w zakresie pozyskiwania środków od donatorów zewnętrznych. Jest to po pierwsze bariera zapewnienia środków na prefinansowanie projektu (biorąc pod uwagę fakt, że nie wszystkie programy gwarantują płatności zaliczkowe, a praktycznie żaden program z wyjątkiem FIO nie oferuje zaliczkowania całej wartości dotacji). Po drugie kluczową przeszkodą jest także konieczność zagwarantowania wkładu własnego, często w postaci finansowej.

Innym istotnym założeniem dla badań przeprowadzonych w ramach projektu było przekonanie o strategicznej wartości partnerstwa pomiędzy sektorami pozarządowym i samorządowym. Przeświadczenie, że duża część obszarów aktywności organizacji tych sektorów ma wspólne cele, takie jak poprawa jakości życia lokalnych wspólnot, czy rozwiązywanie palących problemów mieszkańców, musi być uzupełnione o konstatację, że na poziomie lokalnym samorząd jest zawsze partnerem silniejszym (dysponującym bardziej stabilną strukturą, możliwościami finansowymi). III sektor wnosi natomiast swoistą elastyczność oraz dobre „rozpoznanie” rzeczywistych problemów w lokalnych społecznościach.

Powyższe założenia wyznaczyły pole działań w ramach projektu. Główne cele projektu koncentrowały się wokół identyfikacji oraz dokonaniu syntetycznego opis mechanizmów finansowych, które stosują samorządy, aby wesprzeć organizacje non-profit realizujące projekty przy wsparciu pochodzącym od zewnętrznych, pozalokalnych donatorów. W ramach projektu zespół badawczy analizował rozwiązania systemów pożyczkowych oraz finansowania wkładów własnych w Cieszynie, Elblągu, Jastrzębiu Zdroju oraz Skarżysku-Kamiennej. Niniejszy raport prezentuje wyniki przeprowadzonych badań oraz rozwiązania, które zdaniem autorów niniejszego opracowania można wskazać jako modelowe.

Mamy nadzieję, że dzięki szerokiemu upowszechnieniu wyników badań, w tym m. in. niniejszego raportu, wiele polskich samorządów zdecyduje się na zastosowanie analogicznych rozwiązań w ramach własnych systemów współpracy z organizacjami sektora pozarządowego. Wdrażając mechanizmy wsparcia NGO, które pozyskują dotacje od grantodawców, samorządy stymulują aktywność organizacji i dają im szansę na realne uczestnictwo w procesach zmian społeczno-gospodarczych, które dzieją się na poziomie lokalnym. Skutkuje to także zwiększeniem udziału sektora pozarządowego w realizacji zadań publicznych oraz budową solidnych fundamentów partnerstwa międzysektorowego.

Mimo, że projekt „Skuteczne metody prefinansowania projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe – identyfikacja i promocja lokalnych dobrych praktyk” koncentruje się na identyfikacji rozwiązań systemowych w kontekście finansów, to jednak żywimy głębokie przekonanie, że promocja i szerokie wykorzystanie dobrych praktyk z Cieszyna, Elbląga, Jastrzębia Zdroju czy Skarżyska-Kamiennej w wydatny sposób przyczyni się do wzmocnienia polskiego społeczeństwa obywatelskiego.

Autorzy

Przedmiotem prezentowanego projektu była identyfikacja i promocja lokalnych dobrych praktyk w zakresie samorządowych mechanizmów prefinansowania oraz finansowania wkładów własnych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe. Na potrzeby realizacji przedsięwzięcia poddano analizie dwa mechanizmy: udzielania pożyczek przez samorządy na prefinansowanie projektów oraz finansowania wkładów własnych organizacji pozarządowych.

Dla realizacji projektu skonstruowano założenia badawcze skupiające się na następujących obszarach:

- Identyfikacji mocnych i słabych stron przyjętych procedur współpracy w zakresie funkcjonowania mechanizmów prefinansowania projektów realizowanych ze środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe,
- Zgodności osiąganych przez przyjęty mechanizm efektów z potrzebami lokalnych organizacji pozarządowych korzystających z tego wsparcia.

Do analizy wybrano cztery jednostki samorządu terytorialnego:

- Cieszyn i Jastrzębie Zdrój – jako przykłady jednostek samorządu terytorialnego udzielających pożyczek organizacjom pozarządowym,
- Elbląg i Skarżysko-Kamienna – jako przykłady jednostek samorządu terytorialnego finansujących wkłady własne organizacjom pozarządowym, jeśli te ubiegają się o finansowanie projektów zewnętrznych.

Wybór wymienionych powyżej jednostek samorządu terytorialnego wynika z faktu, iż są one prekursorami systemowych rozwiązań w zakresie udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym na prefinansowanie projektów oraz finansowaniu wkładów własnych. Badania zostały przeprowadzone w październiku i listopadzie 2009 roku.

Opis przetestowanych rozwiązań z uwzględnieniem ich mocnych i słabych stron pozwoli na wdrożenie rozwiązań w tych jednostkach samorządu terytorialnego, w których do tej pory nie funkcjonowało wsparcie tego rodzaju. Wyniki badań posłużyły również do sformułowania zaleceń mogących pomóc w usprawnieniu już funkcjonujących systemów finansowego wspierania organizacji pozarządowych.

Na potrzeby badania funkcjonowania mechanizmu prefinansowania projektów skonstruowano problemy badawcze, dotyczących czterech wymiarów jego funkcjonowania:

1. Geneza mechanizmów. Z czyjej inicjatywy rozpoczęto prace nad jego przygotowaniem? Jakie były przyczyny wprowadzenia mechanizmu? Czy przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące tego rozwiązania?

2. Procedury. Dla kogo przeznaczony jest ten mechanizm? Kto może starać się o finansowanie wkładów własnych/udzielanie pożyczek? Jakie kryteria formalne musi spełnić organizacja korzystająca z mechanizmu?

3. Jakość procedur. Czy spełniają oczekiwania aktorów społecznych: przedstawicieli organizacji pozarządowych i administracji publicznej? Czy spełniają funkcje, dla których zostały przyjęte?

4. Efektywność stosowania procedur. Czy stosowanie procedur wpływa na lepszą współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi? Czy skutkuje lepszym wykorzystaniem środków publicznych? Czy zrealizowane dzięki mechanizmowi działania są korzystne dla lokalnej społeczności?

Badanie wykonano przy pomocy następujących metod i narzędzi:

- Wywiadów pogłębionych z przedstawicielami samorządu terytorialnego z Cieszyna, Jastrzębia Zdroju, Elbląga i Skarżyska-Kamiennej. Przeprowadzonych zostało 8 wywiadów. Wywiady obejmowały standardową listę 28 pytań otwartych, odnoszących się do następujących zagadnień: przyczyn powstania mechanizmów, procedur dotyczących możliwości skorzystania z mechanizmów, oceny jakości procedur, kwestii zabezpieczenia środków finansowych oraz oceny funkcjonowania mechanizmu finansowania wkładów własnych bądź udzielania pożyczek.
- Wywiadów pogłębionych z przedstawicielami organizacji pozarządowych korzystających z mechanizmu finansowania wkładów własnych czy pożyczek udzielanych przez samorząd z powyższych jednostek samorządu terytorialnego. Zostały przeprowadzone 12 wywiadów. Wywiady obejmowały standardową listę 10 otwartych pytań, odnoszących się do następującego zagadnienia: oceny funkcjonowania mechanizmu finansowania wkładów własnych, bądź udzielania pożyczek.
- Analizy dokumentów, w tym aktów normatywnych, aktów prawa miejscowego, dokumentów strategicznych oraz informacji i zestawień sporządzonych przez poszczególne jednostki samorządowe.

Otoczenie

Cieszyn jest stolicą Śląska Cieszyńskiego – krainy historycznej leżącej na południowo-wschodnim Śląsku. Specyfiką miasta jest biegnąca przez jego centrum, granica państwowa na rzece Olzie, pomiędzy Polską i Republiką Czeską. Cieszyn jest miastem powiatowym i siedzibą powiatu cieszyńskiego, a także Euroregionu Śląsk Cieszyński. Jak wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego z 2008 roku, na terenie Cieszyna działa 128 organizacji pozarządowych. Najbardziej znane podmioty III sektora to Stowarzyszenie i Fundacja „Być Razem”, Towarzystwo Sportowe „Mieszko Piast” oraz Uniwersytet III Wieku.

Na mocy Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie z 2003 roku jednostki samorządu terytorialnego muszą współpracować z organizacjami III sektora. W związku z tym rokrocznie w Cieszynie uchwalany jest *Program współpracy gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego*. Określa on cele współpracy oraz obszary działań w jej ramach. Do celów należy między innymi wspieranie finansowe NGO, inicjowanie działań na rzecz współpracy z organizacjami pozarządowymi (Cieszyński Zespół Pożytku Publicznego), czy też kontrola zadań realizowanych przez III sektor. Wyniki badań przeprowadzonych w latach 2008-2009 przez SWIG Delta Partner na potrzeby *Diagnozy kondycji społeczeństwa obywatelskiego w powiecie cieszyńskim* wskazują, że głównym źródłem finansowania działalności NGO w powiecie cieszyńskim, są właśnie dotacje samorządowe. W 2008 roku miasto sfinansowało 159 projektów dotyczących przede wszystkim ochrony i promocji zdrowia (46%), upowszechniania kultury fizycznej i sportu (26%) oraz kultury i pomocy społecznej. Łączna wartość udzielonych grantów wyniosła 1,17 mln zł. Innym ważnym źródłem finansowania projektów realizowanych przez NGO są środki pochodzące z programów współpracy transgranicznej Polska – Czechy.

Istotnym elementem systemu współpracy Miasta Cieszyn z organizacjami pozarządowymi jest mechanizm udzielania pożyczek organizacjom, które zakontraktowały środki z innych niż miejskie funduszy grantowych. Przedstawiciele cieszyńskich organizacji pozarządowych zwracają uwagę na to, że głównymi barierami dla ich rozwoju, są problemy finansowe (przede wszystkim trudności z pozyskiwaniem pieniędzy na działalność) oraz nadmierna biurokracja (przede wszystkim w ramach organizowanych konkursów), często wpływająca na opóźnienie się wypłaty dotacji. Celem prezentacji cieszyńskiego mechanizmu udzielania pożyczek jest przedstawienie skutecznym i efektywnym praktyk wspierania organizacji, które zaproponowały

donatorowi atrakcyjny projekt i otrzymały wsparcie, jednak przedłużające się oczekiwanie na jego wypłatę mogło stanowić zagrożenie dla ich płynności finansowej.

Uwarunkowania wprowadzenia mechanizmu udzielania pożyczek

Miasto Cieszyń udzieliło pierwszych pożyczek organizacjom pozarządowym w 2005 roku. Wtedy akcja pożyczkowa objęła zaledwie kilka organizacji i nie wymagała uchwalania osobnego regulaminu. Z roku na rok rosła jednak liczba NGO wnioskujących o pożyczkę. Dlatego zaczęto się zastanawiać nad opracowaniem przejrzystego mechanizmu udzielania takiego wsparcia. Miasto zdecydowało się więc na skonstruowanie regulaminu, który określałby ścieżkę postępowania dla organizacji zainteresowanych wzięciem pożyczki. Systemowa regulacja realizowanych dotychczas praktyk była potrzebna przede wszystkim ze względu na konieczność planowania odpowiednich środków w budżecie miasta. W związku z tym szczególnie istotne stało się też komunikowanie przez organizacje potencjalnej wielkości zapotrzebowania na środki w „funduszu pożyczkowym”.

Zastępca Burmistrza UM Cieszyń Jan Matuszek oraz Zastępca Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury UM Cieszyń Piotr Gruchel nie pamiętają czym pomysłem było rozpoczęcie udzielania pożyczek, ani kto zainicjował prace nad uruchomieniem mechanizmu udzielania pożyczek. Zaznaczają też jednocześnie, że mechanizm zaczęto wypracowywać, w odpowiedzi na zapotrzebowania zgłoszone przez NGO oczekujące na wypłatę refundacji za realizację projektów transgranicznych. Rozwój systemu wymagał przekazania kompetencji związanych z obsługą systemu odpowiednim wydziałom Urzędu Miasta, stąd Wydział Edukacji i Kultury, Wydział Strategii i Rozwoju Miasta oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zaczęły pośredniczyć w udzielaniu pożyczek organizacjom pozarządowym (zgodnie z tematyką poszczególnych projektów).

Należy dodać, że w najbliższym czasie nie przewiduje się zmian procedur i funkcjonowania mechanizmu. UM Cieszyń nie bierze obecnie pod uwagę finansowania wkładów własnych organizacjom non-profit (choć zgodnie z wynikami badań wskazanymi w *Diagnozie...* organizacje pozarządowe wskazują takie zapotrzebowanie).

Opis procedury

„Regulamin udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji” uchwalono w roku 2007. W budżecie miasta przewidziano na ten cel 1 000 000 zł. **Wysokość pożyczki, której wysokość nie może przekraczać wartości środków przyznanych przez donatora na realizację projektu i jest udzielana na pisemny wniosek organizacji bądź instytucji, których działania obejmują teren gminy Cieszyń.** Projekty muszą być współfinansowane z zewnętrznych środków (np. funduszy UE lub innych) które są

wypłacane na zasadzie refundacji. Należy podkreślić, że udzielane pożyczki są nieoprocentowane. Do wniosku należy dołączyć dokumenty, które potwierdzą decyzję o przyznanych środkach na realizację projektu lub będą stanowić poświadczenie grantodawcy o przyjęciu projektu do finansowania (umowa, decyzja, etc.) Wniosek należy złożyć do Burmistrza Miasta Cieszyna w okresie poprzedzającym realizację projektu. Bywa również tak, że wnioski składane są do odpowiednich wydziałów (Wydział Edukacji i Kultury, Wydział Strategii i Rozwoju Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji) i te wewnętrznym obiegiem informują Burmistrza Miasta, że dana organizacja złożyła wniosek i ubiega się o udzielenie pożyczki. Wydziały pośredniczą w udzielaniu pożyczek, nie wydatkując ich ze swoich kategorii budżetowych. Środki przeznaczone na obsługę systemu nie są dzielone zgodnie z tematycznym zakresem projektów, które wymagają tego rodzaju „podtrzymania” – jeśli istnieje większe zapotrzebowanie ze strony organizacji z branży kultury, to jest ono w większym stopniu zaspokajane (więcej pożyczek obsługuje wtedy Wydział Edukacji i Kultury).

Okres, na jaki udziela się pożyczki, nie może wykraczać poza dany rok budżetowy. Pożyczkę należy każdorazowo zwrócić przed 31 grudnia danego roku. W momencie otrzymania refundacji, pożyczkę należy spłacić jeszcze przed ustalonym terminem spłaty.

Decyzję o przyznaniu pożyczki podejmuje w ramach struktury Urzędu Miejskiego tzw. Kierownictwo. **Podjęcie decyzji o jej przyznaniu skutkuje sporządzeniem umowy pożyczki (zawierana pomiędzy Burmistrzem a organizacją), która określa jej wysokość oraz termin spłaty. W terminie 7 dni od podpisania umowy, na konto organizacji pożyczającej pieniądze, wpływają środki pieniężne.** Udzielana pożyczka jest zabezpieczana w taki sposób, że organizacja składa weksel *in blanco* wraz z deklaracją wekslową. Umowa i deklaracja muszą być podpisane przez osoby uprawnione do reprezentowania danej organizacji i mają formę określoną zgodnie z wzorami stanowiącymi aneksy do „Regulaminu...”. Organizacje oraz instytucje, które realizują projekt w oparciu o umowę o wspólnej realizacji przedsięwzięcia z gminą Cieszyn (partnerzy) są zwolnione z obowiązku złożenia dokumentów dotyczących działalności beneficjenta (np. numer KRS, dokumentacja finansowa, bilans zysków i strat, dokumentacja poświadczająca brak zaległości finansowych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i Urzędzie Skarbowym). Wynika to z tego, że gmina dysponuje już takimi dokumentami, z tytułu współrealizacji projektu z organizacją czy instytucją, wnioskującą o udzielenie pożyczki.

Brak własnych funduszy jest jedynym z tych kryteriów, które musi spełniać organizacja, jeśli chce otrzymać pożyczkę. **Działania mechanizmu nie są oparte o procedurę konkursową, a pożyczek udziela się do momentu wyczerpania kwoty na to przeznaczonej.** Działa tu zasada „kto pierwszy, ten lepszy”. Bywa również tak, że pożyczki są udzielane, jeśli ktoś zwróci pożyczone środki przed końcem roku budżetowego. Wtedy te pieniądze wchodzą niejako „do puli” i można znów nimi dysponować.

Procedura przyjmowania wniosków jest bardzo prosta. Obowiązuje nabór ciągły, tzn. organizacje mogą w dowolnym czasie wystąpić z wnioskiem o pożyczkę. System ograniczony jest w zasadzie tylko wysokością dostępnych środków oraz koniecznością ich rozliczenia (zwrotu) do końca roku budżetowego. W związku z tym Urząd Miejski nie prowadzi sprawozdawczości systemu pożyczkowego. Organizacje, które uczestniczą w systemie, nie są rozliczane ze sposobów wydatkowania, księgowania oraz przedmiotowego przeznaczenia środków, ponieważ przedmiotem ich przekazania jest pożyczka, a nie dotacja. Środki w całości wracają więc do budżetu jednostki w danym roku.

Ocena mechanizmu z punktu widzenia samorządu

W 2005 roku Miasto Cieszyn udzieliło pożyczek dwóm organizacjom na kwotę 146 000 zł (procedurę prowadził Wydział Edukacji i Kultury), ale już rok później ten sam wydział wraz z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji uczestniczył w udzieleniu 7 pożyczek w wysokości 256 200 zł. W związku z tym, że zapotrzebowanie w pierwszych latach nie było duże (sama możliwość otrzymania pożyczki nie istniała jeszcze w powszechnej świadomości organizacji) nie było konieczności regulowania zasad systemu odrębnymi przepisami. Dopiero szybki wzrost liczby potencjalnych pożyczkobiorców spowodował, że kwota przewidziana na pożyczki została na stałe wpisana w budżet miasta i od 2007 roku niezmiennie wynosi 1 000 000 zł. W roku 2010 wartość tej kwoty być może zostać zwiększona, w związku z obchodami 1200-lecia założenia Cieszyna. Prawdopodobnie organizacje, które będą realizować projekty powiązane z tematyką rocznicową, otrzymają środki z dodatkowej puli pożyczkowej, oczywiście pod warunkiem zapewnienia tych środków przez Radę Miejską. Rosnąca wartość środków oraz liczby obsługiwanych organizacji spowodowała także konieczność sformalizowania systemu ich udzielania poprzez przyjęcie regulaminu oraz wzorów dokumentów.

W zaprezentowanej poniżej tabeli można zaobserwować tendencję wzrostową wartości udzielanych pożyczek w latach 2007-2009. W 2007 roku udzielono 9 pożyczek o wartości 347 900 zł (6 przez WEiK w wysokości 246 200 zł, 1 przez WSiRM w wysokości 71 700 zł oraz 2 przez MOSiR w wysokości 30 000 zł). W 2008 roku łączna kwota udzielonych pożyczek wyniosła 780 229 zł, a w 2009 roku już 900 000 zł (choć liczba pożyczek spadła – skorzystało z nich 5 organizacji). Dane uzyskane w Urzędzie Miejskim pokazują, że najczęściej z pomocy korzystają organizacje o profilu kulturalnym oraz realizujące projekty związane z działalnością transgraniczną (Wydział Kultury i Edukacji zajmuje się również pośrednictwem w udzielaniu pożyczek organizacjom takiego rodzaju). Według opinii Zastępcy Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury UM Cieszyn Piotra Gruchela oraz Podinspektora Łukasza Kazimierowicza z pożyczek korzystają tylko organizacje najbardziej aktywne. Według opinii Łukasza Kazimierowicza samo pozyskanie środków zewnętrznych (np. dotacji unijnej) wymaga wykazania się potencjałem i dużym zaangażowaniem. Pożyczki najczęściej

są udzielane *Stowarzyszeniu Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka* oraz *Galerii Szara* (oddział Stowarzyszenia Kulturalnego Kontur). Innym powodem, dla którego akurat działalność w zakresie kultury wymaga wsparcia w zakresie pożyczek, jest profil tego typu działalności – organizacje te z reguły nie mają charakteru masowego (niewielu członków i niskie wpływy ze składek), a także nie prowadzą działalności gospodarczej, co determinuje niską wysokość ich środków finansowych. Warto zaznaczyć, że widoczna jest tendencja spadkowa, jeśli chodzi o liczbę organizacji, które starają się o pożyczkę. Spowodowane jest to spadkiem liczby projektów realizowanych przez NGO przy udziale dotacji zewnętrznych w roku 2009.

Tabela 1. Wykaz pożyczek udzielonych przez UM Cieszyn

	2005	2006	2007	2008	2009
Wydział Edukacji i Kultury	70 000,00 76 000,00	40 000,00 66 000,00 50 000,00 22 000,00 48 200,00	40 000,00 66 000,00 50 000,00 22 000,00 48 200,00 20 000,00	40 000,00 58 229,20 50 000,00 18 000,00 30 000,00 71 700,00 20 000,00 60 000,00	160 000,00 90 000,00 500 000,00
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji			71 700,00	350 000,00 48 300,00	70 000,00
Wydział Strategii i Rozwoju Miasta		10 000,00 20 000,00	10 000,00 20 000,00	14 000,00 20 000,00	80 000,00
Razem	146 000,00	256 200,00	347 900,00	773 229,20	900 000,00

Źródło: Na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Cieszyn

Według Zastępcy Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury UM Cieszyn Piotra Gruchela trudno ocenić czy działanie mechanizmu przyczynia się do zwiększenia aktywności organizacji w zakresie pozyskiwania środków poza jednostką terytorialną. Z pewnością system pożyczkowy stanowi swoistą gwarancję na możliwość „dotrwania” do ostatecznej refundacji poniesionych wydatków. Trudno oszacować jednak potencjalną aktywność w przypadku zwiększenia możliwości zaciągania pożyczek, gdyż główna bariera położona jest wcześniej – w momencie pozyskiwania dotacji przez NGO (głównie chodzi o bariery związane z potencjałem poszczególnych organizacji oraz trudnościami administracyjnymi przy pozyskiwaniu środków). UM w Cieszynie

nie rozważał finansowania wkładów własnych niezbędnych dla realizacji projektów przy udziale dotacji. Współdziałanie gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi określa *Program współpracy gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego*, który nie ogranicza różnych źródeł finansowania przedsięwzięć. Miasto ogłasza konkursy o wykonanie zadań publicznych i zdarza się, że organizacja, która wygrywa konkurs miejski, otrzymuje jednocześnie dotację od innego grantodawcy, a następnie łączy te źródła finansowania w ramach jednego projektu.

Współpraca z NGO z punktu widzenia cieszyńskiego samorządu oceniana jest bardzo wysoko. Samorządowcy zwracają uwagę na to, że pracując z organizacjami non-profit, mają do czynienia z osobami solidnymi i odpowiedzialnymi. System udzielania pożyczek nie został do tej pory narażony na moment niestabilności czy zagrożenia.

Główną barierą, która dotyka mechanizm pożyczek jest konieczność spłaty pożyczki przed zakończeniem roku budżetowego. Niektóre organizacje czekają nawet kilka lat na refundację poniesionych wydatków w ramach projektów. **W momencie, w którym NGO, nie otrzymuje refundacji do 31 grudnia, musi radzić sobie sama. Niestety grantodawcy zwlekający z wypłatą refundacji nie biorą tego pod uwagę. Organizacje zaciągają w takich sytuacjach kredyty komercyjne w bankach na kilka tygodni (po czym znów na początku stycznia zaciągają identyczną pożyczkę w mieście).** Naraża to każdą organizację na wysiłek organizacyjny związany z przygotowaniem dokumentacji wymaganej przez bank oraz koszty związane z prowizjami i odsetkami. Nie wpływa to korzystanie na wizerunek systemu.

Największym zagrożeniem, na które zwracają uwagę przedstawiciele Wydziału Kultury i Edukacji UM w Cieszynie jest to, że organizacja może ostatecznie nie otrzymać refundacji (np. w wyniku zawieszenia działania operatora środków lub z winy samej organizacji). Jak do tej pory nie doszło jeszcze do takiej sytuacji, dlatego trudno określić kryteria postępowania w takiej sytuacji oraz ocenić jej skutki dla funkcjonowania całego systemu.

Ocena mechanizmu z punktu widzenia korzystających NGO

Galeria Szara otrzymała dofinansowanie na projekt Magazyn Szarej w ramach programu Interreg IIIA i potrzebowała pożyczki by móc rozpocząć jego realizację. O możliwości udzielania pożyczek przez Urząd Miasta Cieszyn, organizacja dowiedziała się od pracowników urzędu. *Galeria Szara* współpracowała z miastem już wcześniej i otrzymywała dotacje miejskie na realizację zadań publicznych. Proces udzielenia pożyczki przebiegł naturalnie, właśnie dzięki stałej współpracy z Urzędem. Organizacja ta uczestniczyła zatem niejako w procesie tworzenia mechanizmu udzielania pożyczek, będąc jedną z pierwszych, które otrzymały tego typu pomoc. *Galeria Szara* korzystała kilka razy z tego rodzaju pomocy. Pożyczki zostały zaciągnięte na dwa projekty, ale był to cykl wieloletni, co wynikało z potrzeby spłaty

pożyczki przed zamknięciem roku budżetowego. W sumie organizacja pożyczyła 120 000,00 zł.

Proces dotyczący złożenia wniosku i podpisania umowy nie jest skomplikowanym działaniem. Jak mówi Joanna Rzepka-Dziedzic: *Od strony miasta wszystko przebiegało zawsze sprawnie. Składaliśmy pismo z prośbą o pożyczkę i bardzo szybko dostawaliśmy odpowiedź.* Jeśli pojawiały się jakiegokolwiek problemy, to ze strony organizacji, które wiązały się z tym, że *Galeria Szara* jest oddziałem stowarzyszenia Kontur z Mikołowa. Bariery wynikały z dużej odległości i niemożności zebrania podpisów członków zarządu, jednak nie były one nie do przeskoczenia.

Największymi kosztami, jakie organizacja ponosiła w związku z korzystaniem z mechanizmu, było oprocentowanie w banku, który przejmował pożyczki organizacji w momencie zamykania samorządowego budżetu. W ekstremalnej sytuacji organizacji pomogło Miasto, które wstawiło się za nią w Banku Spółdzielczym. Ten właśnie przejmował pożyczki na dogodnych warunkach. Jak mówi Joanna Rzepka-Dziedzic: *Miasto nam pomogło, bez ich pomocy byłoby ciężko. Bank Spółdzielczy przejmował nasze pożyczki i to były właśnie jedyne koszty.* Istotne jest, że przekazywanie ich do banku choćby na jeden miesiąc, wiązało się z pojawieniem się odsetek z oprocentowania. Co prawda nie były one wysokie, ale kwota 300-400 zł dla stowarzyszenia, które nie ma żadnych dochodów, może stanowić problem. Warto również dodać, że nawet pojawienie się tych kosztów było lepsze, niż brak możliwości kredytu.

Joanna Rzepka-Dziedzic ubolewa nad tym, że wypracowany mechanizm nie stał się regułą, gdyż jego brak okazuje się być największym problemem: *Szkoda, że za pierwszym razem jak zostały już wypracowane pewne mechanizmy, nie zostało dopilnowane, żeby w przyszłym roku zostały również zastosowane (...). W tym roku bank już nie poszedł nam na rękę, ponieważ miasto się za nami nie wstawiło. Należy także wspomnieć, iż pomimo tego, że nie istniały żadne nieprzychylności ze strony banku, nie doszło to do skutku.*

Warto dodać, że dopiero od niedawna mechanizm pożyczek został szerzej zaprezentowany organizacjom działającym na terenie Cieszyna. Obecnie większość aktywnych podmiotów III sektora wie o możliwości wykorzystania tego systemu. Ważnym kanałem dystrybucji informacji były kontakty pomiędzy poszczególnymi NGO (szczególnie przekazywanie doświadczeń organizacji, które wykorzystywały pożyczkę). Jednak stałe podnoszenie czytelności oraz szeroka promocja mechanizmu pożyczek jest nadal pożądana. Jak mówi Joanna Rzepka-Dziedzic przedstawicielka Galerii Szarej: *Dobrze by było, gdyby procedura została bardziej usystematyzowana. Kwestia corocznego głosowania Rady Miasta i zatwierdzania decyzji o udzielaniu pożyczek, powoduje niepewność czy można w ogóle pisać projekt.*

Generalnie badane organizacje bardzo wysoko oceniają współpracę w zakresie systemu pożyczkowego z cieszyńskim samorządem. Nawet w sytuacji pojawienia się jakichkolwiek problemów czy sytuacji krytycznych, Miasto jest zawsze elastyczne i wychodzi naprzeciw organizacjom np. w zakresie przesunięć terminów czy ewentualnego naliczania karnych odsetek. Z punktu widzenia cieszyńskich organizacji

same procedury systemu pożyczkowego są skuteczne i nie wymagają zmian. Jedynie bariery w korzystaniu z mechanizmu pożyczek, które zostały zasygnalizowane w badaniu to:

- brak ogłoszenia o możliwości uzyskania pożyczki – brak podobnej procedury jak w przypadku konkursów, poprawiłoby to przepływ informacji,
- niewystarczająca ilość pieniędzy w systemie – w momencie, gdy stał on się bardziej popularny,
- zagrożenie sytuacją, w której całość dostępnych środków będzie „zamrożona” u kilku podmiotów (np. u kilku większych organizacji, które realizują projekty o większych budżetach i w ramach programów, w których skomplikowane procedury poprzedzają wypłatę refundacji, co dodatkowo powoduje konieczność oddawania pożyczki w grudniu i ponownego jej zaciągnięcia w styczniu)

Przedstawiciele cieszyńskich NGO zwracali także uwagę na to, że odrębna polityka miasta skierowana na pomoc organizacjom pozarządowym w realizacji albo finansowaniu wkładów własnych byłaby jak najbardziej pożądana. Jeśli projekty dzieją się na rzecz miasta, jego rozwój i promocję, w interesie miasta powinno być wspieranie organizacji pozarządowych.

Podsumowanie

Rozwiązanie wdrożone w Cieszynie imponuje w szczególnością wartością udzielanych pożyczek. Każdego roku lokalny samorząd przeznaczają na nie blisko 1 mln zł. Skala rozwiązania, jak również sposób jego wdrażania wskazuje na dużą elastyczność i faktyczne dostosowanie do potrzeb organizacji pozarządowych. Proponuje się, żeby fundusz pożyczkowy skupiał się wyłącznie na NGO, a nie stanowił wsparcia dla innych instytucji, które mogą posługiwać się również innymi narzędziami. Warto dodać, że rozwiązanie to nie zostało zakwestionowane w toku kontroli prowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach.

Otoczenie

Jastrzębie Zdrój jest miastem na prawach powiatu, leżącym w południowej części województwa śląskiego. To jedno z najmłodszych miast Polski (prawa miejskie od 1963 r.). Liczy 93 554 mieszkańców (według danych na 2008 rok) a jego powierzchnia zajmuje 88,62 km². Jastrzębie Zdrój jest także jednym z miast Euroregionu Śląsk Cieszyński.

W Jastrzębiu Zdroju działa 137 organizacji pozarządowych – głównie w obszarze kultury fizycznej, sportu i rekreacji (59) oraz w sferze zdrowia i krzewienia trzeźwości (14) jak również w sferze propagowania kultury i zachowania tradycji (13). W mieście jest 12 organizacji pozarządowych, które posiadają status organizacji pożytku publicznego.

Jastrzębskie organizacje są aktywne w pozyskiwaniu środków finansowych na swoją działalność, korzystają głównie z dotacji miejskich, samorządu województwa, a także w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007- 2013.

W toku współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi w Jastrzębiu Zdroju także wypracowano mechanizm udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym.

Geneza mechanizmu

„Sytuacja wielu jastrzębskich podmiotów trzeciego sektora, zwłaszcza tych małych, często nie jest najlepsza. Organizacje nie posiadają środków na prefinansowanie projektów (a z taką sytuacją często spotykają się jastrzębskie organizacje korzystając ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki czy Funduszu Inicjatyw Obywatelskich) i w rezultacie rezygnują z pisania wniosków o dofinansowanie i poszukiwania zewnętrznych środków” – podkreśla Irena Kowalska- Drygała, Pełnomocnik Prezydenta ds. organizacji pozarządowych.

„Sama inicjatywa udzielania przez miasto pożyczek wypłynęła od organizacji pozarządowych, które pytały urząd czy istnieje szansa na uzyskanie środków na refundację kosztów” – dodaje.

W roku 2007, w trakcie prac nad „Rocznym programem współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami uprawnionymi na 2008 rok”, zawarto zapis umożliwiający udzielanie pożyczek na realizację zadań w przypadku prefinansowania projektów. Zapis dotyczący możliwości udzielania pożyczek z jastrzębskiego magistratu znajduje się w pkt. II.3 „Pozafinansowe formy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

Treść tego zapisu, podobnie jak program współpracy, uzgodniono z Zespołem Konsultacyjnym ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jest to ciało o charakterze konsultacyjnym i opiniodawczo-doradczym powołanym przy Prezydencie Miasta. W skład zespołu wchodzi jedenaście osób: dwóch radnych z Rady Miasta, jeden pracownik Urzędu Miasta oraz ośmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz Miasta Jastrzębie Zdrój, wyłonionych na spotkaniu z organizacjami pozarządowymi.

Zapis znalazł się także w rocznym programie współpracy na 2009 rok oraz w projekcie programu na 2010 rok.

Procedury

„Procedury jako takiej nie mamy, ponieważ nie chcieliśmy uściślać tych funduszy, na które można otrzymać środki finansowe (np. z Euroregionu Śląsk Cieszyński czy Urzędu Marszałkowskiego), ponieważ organizacje mogą ubiegać się o środki z różnych źródeł, gdzie przewidziano formę refundacji kosztów. Gdybyśmy mieli ustalać procedury, musielibyśmy pod każdy z funduszy przygotowywać oddzielną procedurę” – wskazuje Irena Kowalska-Drygała.

Z udzielanych przez magistrat pożyczek może skorzystać każda organizacja pozarządowa mająca siedzibę na terenie Jastrzębia Zdroju bez względu na profil prowadzonej działalności. Może z niej skorzystać także podmiot kościelny. **Wystarczy zwrócić się z pisemną prośbą do urzędu miasta. Nie ma szczególnego wzoru wniosku – wystarczy zwykłe pismo skierowane do Prezydenta z prośbą o udzielenie pożyczki. Taki wniosek powinien być wyposażony w załącznik w postaci umowy z grantodawcą oraz sprawozdanie finansowe za ostatni rok.**

Wniosek organizacji jest poddawany ocenie Prezydenta, w szczególności to w jaki sposób realizacja danego projektu wpłynie na mieszkańców Jastrzębia Zdroju oraz jakie są możliwości realizacji projektu przez organizację. Jeżeli wniosek dostaje akceptację Prezydenta, wówczas formułowany jest wniosek do Rady Miasta o podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pożyczki organizacji pozarządowej.

Następnie podpisywana jest umowa między Miastem a organizacją pozarządową, która w szczegółowy sposób określa sposób przekazania, zwrotu i zabezpieczenia

pożyczki. Umowa ma charakter cywilnoprawny, a jej ostateczny kształt dopracowywany jest wspólnie przez przedstawicieli samorządu i organizacji pozarządowej (uchwała oraz projekt umowy w załącznikach).

Warto podkreślić, że pożyczki są nieoprocentowane, a jedyną formą zabezpieczenia jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Pożyczki udzielane są na czas określony. Termin spłaty ustalany jest tak, by uwzględnić czas realizacji projektu oraz rozliczenie organizacji z grantodawcą. Dopiero po upływie określonego w umowie z Miastem terminu, naliczane są odsetki za nieterminową spłatę zobowiązań.

W budżecie miasta na tą chwilę nie ma zabezpieczonych środków w budżecie na udzielanie pożyczek organizacjom:

„Nie mamy zabezpieczonych środków finansowych w budżecie miasta na udzielanie pożyczek, ponieważ nie jesteśmy w stanie przewidzieć ile organizacji zwróci się do nas po taką formę wsparcia, dlatego nie będziemy ich blokować w budżecie miasta. Środki finansowe przewidziane na pożyczkę ściągane są z rezerwy budżetowej – mówi Irena Kowalska-Drygała.

Praktyka funkcjonowania

Z możliwości uzyskania miejskich pożyczek w 2008 roku nie skorzystała żadna organizacja (nie wpłynął żaden wniosek). Sytuacja zmieniła się w 2009 roku. Z wnioskami wystąpiły trzy organizacje. *„W stosunku do jednej organizacji podjęta została uchwała Rady Miasta o udzieleniu pożyczki, jednakże nie podpisali oni umowy z grantodawcą i nie zrealizowała projektu, a uchwała została uchylona”* – wskazuje Irena Kowalska-Drygała. W związku z zaistniałą sytuacją, obecnie od organizacji ubiegającej się o pożyczkę, wymagana jest także podpisana umowa z grantodawcą.

„Druga z organizacji zwróciła się z prośbą o pożyczkę w okresie wakacyjnym. Nie było możliwości podjęcia uchwały przez Radę Miasta. Z kolei zaś wrześnieowy termin uchwały nie był do zaakceptowania dla organizacji i wycofała ona swój wniosek. Z kolei z trzecią organizacją – podjęto uchwałę o udzielenie pożyczki i obecnie (listopad 2009) trwają końcowe prace nad uszczegółowieniem zapisów umowy. Kwota pożyczki przewidziana w umowie to 60 000 zł” – dodaje Irena Kowalska-Drygała.

Tabela 2. Zestawienie złożonych wniosków i podpisanych umów o udzielenie pożyczki.

Rok	2008	2009
Liczba złożonych wniosków	0	3
Liczba podpisanych umów	0	1

Źródło: Na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Jastrzębie Zdrój

Jeśli chodzi o profil organizacji ubiegającej się o udzielenie pożyczki były to kluby sportowe (Klub Sportowy „Jastrzębie Borynia” i Klub Rekreacyjno-Sportowy Towarzystwa Krzewienia kultury Fizycznej „Diament”) oraz Stowarzyszenie Działań Kulturalnych.

Ocena mechanizmu

„Myślę, że organizacje będą się czuły bardziej bezpieczne pisząc wniosek w trakcie planowania działań w ramach projektu, mając świadomość możliwości skorzystania z pożyczki. Poza tym, Miasto może wspomóc organizacje na etapie realizacji zadania, nic na tym nie tracąc, gdyż pożyczone środki zostaną zwrócone. Myślę, że jest to lepsza forma pomocy, większa zachęta dla organizacji pozarządowych, żeby starali się o środki zewnętrzne, a nie tylko ograniczały się do kierowania pism do Prezydenta z prośbą o zwiększenie poziomu dotacji i środków przeznaczonych na działania dla organizacji. Myślę, że z czasem będzie to przynosiło Miastu pozytywne efekty” – wskazuje Irena Kowalska-Drygała.

Jeśli chodzi o bariery związane z funkcjonowaniem pożyczek to ze strony miasta nie są dostrzegane kłopoty w komunikacji z zainteresowanymi organizacjami. Jedną z barier jest czas podpisania umowy.

Irena Kowalska-Drygała: *„Pomimo braku obostrzeń z naszej strony, sam proces ustalenia szczegółów umowy (w toku wewnętrznych ustaleń w urzędzie, zwłaszcza z wydziałami finansowymi, a także szczegółów z organizacją) wymaga czasu i zachodzi obawa czy zdążymy z przekazaniem organizacji środków, tak by nie zburzyć harmonogramu działań przewidzianych w projekcie. Ponadto w tym przypadku ogromnym wyzwaniem dla Miasta jest fakt, że udzielamy pożyczki przekraczającej rok budżetowy”* – dodaje.

Miasto nie ma jeszcze doświadczenia w kwestiach rozliczania się organizacji z udzielonej pożyczki. Pełnomocnik Prezydenta ds. organizacji pozarządowych ma nadzieję, że organizacje rozliczą się z pożyczonych środków w terminie przewidzianym w umowie.

„Czas pokaże potrzebę tworzenia specjalnych procedur przekazywania pożyczek organizacjom, być może stworzenia lokalnego funduszu pożyczkowego na przykład w odniesieniu do łatwiej dostępnych dla organizacji środków np. z FIO, wówczas możemy stworzyć takie procedury. Zastanawiam się tylko, czy to jest potrzebne, żebyśmy nie rozbijali się o przepisy, które mogą uniemożliwić organizacjom i nam działanie. Zależy nam na tym, żeby lokalny trzeci sektor się rozwijał, sięgał po zewnętrzne środki, bo jest to w interesie nas wszystkich” – dodaje Irena Kowalska-Drygała.

Z kolei przedstawiciel organizacji korzystającej z pożyczki (w kwocie 60 000 zł) – Klubu Rekreacyjno-Sportowego Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Diament” – Pan Stefan Kalinowski, Skarbnik Stowarzyszenia pozytywnie ocenia dostępność informacji na temat mechanizmu pożyczek oraz współpracę z miastem przy wypracowywaniu ostatecznego kształtu umowy. *„Przyjęte zasady i procedury dają możliwość skorzystania z pożyczki wszystkim zainteresowanym podmiotom. Trudno dostrzec także*

mankamenty w przyjętej procedurze uzyskania pożyczki.” – mówi Kalinowski. Nie jest ona skomplikowana, choć, jak podkreśla, czasochłonna (zwłaszcza w kwestii podjęcia uchwały przez Radę Miasta). Zważywszy, że projekt jest już realizowany, pojawiają się zobowiązania do zapłaty, biegną terminy – dodaje. Pomimo to wykazuje zrozumienie – przekazywane pożyczki są środkami publicznymi i wszystko musi odbyć się zgodnie z prawem.

Podsumowanie

Jastrzębskie rozwiązanie cechuje się sporą elastycznością. Magistrat pożycza pieniądze bez żadnych odsetek. Pożyczki nie mają z góry ustalonej wysokości (choć zależą one od wysokości rezerwy w budżecie miasta). Formalne wymogi są nieznaczne i nie obciążają lokalnych organizacji. **Nie ma specjalnych dokumentów i procedur. Proces przekazania środków polega na uzgodnieniu kształtu i warunków umowy pożyczki. Ponadto, jest to rozwiązanie, które pozwala wesprzeć organizację, a z drugiej strony samorząd nie ponosi przy tym żadnych kosztów, gdyż pożyczone środki zostaną zwrócone. Oczywiście, gdyby środki te pozostawione były na rachunku bankowym zapewne przysporzyłyby miastu dodatkowych odsetek. Niemniej jednak, uruchomienie pożyczki, ściąga dodatkowe środki zewnętrzne, które będą wydatkowane na rzecz mieszkańców tej jednostki samorządu terytorialnego.**

Warto dodać, że rozwiązanie to nie zostało zakwestionowane w toku kontroli prowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach.

Jedyną barierą w tej chwili, jak się okazało w przypadku jednej z organizacji jest czas. Jeśli wniosek o pożyczkę wpłynie na przykład w okresie wakacyjnym, wówczas nie ma możliwości podjęcia uchwały przez Radę Miasta i będzie ona możliwa dopiero na powakacyjnych sesjach.

Korzystając z jastrzębskiego rozwiązania, warto zastanowić się także nad przyjęciem kryteriów oceny wniosku o pożyczkę. W Jastrzębiu Zdroju decyzję o przekazaniu pożyczki podejmuje Prezydent Miasta (po konsultacjach ze swoimi zastępcami, Skarbnikiem i pracownikami merytorycznymi urzędu) – oceniając kondycję finansową organizacji (stąd konieczność załączenia do wniosku sprawozdania finansowego) oraz możliwość realizacji projektu i rozliczenia się z udzielonej pożyczki. Bada także wpływ realizowanego projektu na mieszkańców miasta (stąd konieczność załączenia do wniosku umowy z grantodawcą).

Wydaje się, że w tym przypadku przyjęte kryteria są obiektywne, jednak z uwagi na potrzebną przejrzystość procedur, pożądanym byłoby ich docelowe wyraźne określenie oraz upublicznienie (na przykład w programie współpracy) tak, aby zapewnić przestrzeganie zawartych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zasadach współpracy, w szczególności uczciwej konkurencji i jawności.

Ponadto warto też zastanowić się nad możliwością skorzystania z pożyczek nie tylko przez organizacje pozarządowe, podmioty kościelne, ale także przez spółdzielnie

socjalne. Podmioty te, od lipca 2006 roku na takich samych zasadach, jak inne podmioty uprawnione, mają możliwość uczestniczenia w otwartych konkursach ofert, a zatem pozyskiwania także innych zewnętrznych środków – jest to istotne z uwagi na fakt, że w Jastrzębiu Zdroju podejmowane były i są próby utworzenia takich podmiotów.

Otoczenie systemu

Elbląg leżący w województwie warmińsko-mazurskim jest miastem na prawach powiatu i stolicą powiatu ziemskiego elbląskiego oraz miastem Euroregionu Bałtyk. Jest jednym z najstarszych polskich miast (rok założenia 1237, prawa miejskie 1246). Według danych GUS z 2008 roku Elbląg zamieszkuje 126 439 mieszkańców.

W Elblągu działa niemal 300 organizacji pozarządowych, z czego 37 posiada status organizacji pożytku publicznego (stan na listopad 2009). Skupiają one najbardziej aktywnych obywateli, działających na rzecz łagodzenia problemów społeczności lokalnej oraz rozwoju miasta. Elbląskie organizacje pozarządowe mają swoją reprezentację, którą jest Rada Elbląskich Organizacji Pozarządowych.

Elbląg to przede wszystkim bardzo ciekawa karta na pozarządowej mapie Polski. Pierwszy program współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi powstał w Elblągu dość wcześnie, bo już w roku 1996. Był on ważnym początkiem procesu kształtowania systemu współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami III sektora, który trwa do dziś.

Jednym z elementów tego systemu, a zarazem bardzo interesującą inicjatywą jest tzw. Fundusz Grantowy, którego zasady działania zostały określone w Zarządzeniu Nr 311/2004 Prezydenta Elbląga z dnia 31 grudnia 2004 roku w sprawie uchwalenia Zasad współpracy pomiędzy samorządowymi władzami Elbląga a organizacjami pozarządowymi. Środki Funduszu mają służyć organizacjom jako źródło zapewnienia wkładu własnego do realizacji ich projektów finansowanych ze źródeł pozabudżetowych. W 2009 roku, podobnie jak w latach minionych, samorząd przeznaczył na Fundusz 150 000 zł.

Elbląski system współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na dwóch dokumentach:

- Przyjmowanym zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy, oraz
- Systemie współpracy opisanym w Zarządzeniu Nr 311/2004 Prezydenta Elbląga z 31 grudnia 2004 r. w dokumencie pod nazwą „Zasady współpracy samorządowych władz Elbląga z organizacjami pozarządowymi”. Równie dobrze można by go nazwać „wieloletnim programem współpracy”.

„Zasady współpracy” tak określają założenia Funduszu Grantowego:

5. Dofinansowanie wkładu własnego organizacji

5.1. „Fundusz Grantowy”

W celu umożliwienia pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków finansowych na wkład własny w projekty finansowane ze środków funduszy europejskich i innych, a służące realizacji zadań miasta, samorząd wydzielił w budżecie Miasta kwotę z przeznaczeniem na wkład własny dla organizacji działających w sferze pożytku publicznego. Dla czytelniejszego rozróżnienia środków budżetowych w niniejszym dokumencie posłużono się nazwą „Fundusz Grantowy”. Zasady działania oraz tryb ubiegania się o środki z „Funduszu Grantowego” określone zostaną Zarządzeniem Prezydenta Elbląga. O wysokości środków przekazywanych na „Fundusz” decyduje co roku Rada Miejska. Przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie wkładu własnego organizacji, preferowane będą projekty, w które zaangażowanych jest kilka organizacji i instytucji partnerskich”.

Geneza mechanizmu

„Podczas corocznego spotkania Prezydenta Miasta z Radą Elbląskich Organizacji Pozarządowych pojawił się temat możliwości pozyskania przez organizacje środków finansowych na realizowanie zadań tychże organizacji z funduszy UE. W trakcie omawiania możliwości i sposobów pozyskania środków nienależących do samorządu pojawiła się propozycja uzupełnienia wkładu własnego do projektu lub innej formy wsparcia przez elbląski samorząd organizacji, która pozyska fundusze zewnętrzne” – wskazuje Maciej Pietrzak, Pełnomocnik Prezydenta Elbląga ds. Organizacji Pozarządowych.

Elbląg był pierwszym miejscem w Polsce gdzie wypracowano i wprowadzono mechanizm finansowania wkładów własnych.

„Sam pomysł pozyskania środków na uzupełnienie wkładów własnych, konsultowano z przedstawicielami III sektora, a procedurę opracowywał zespół Koordynacyjny ds. Współpracy Samorządu z Organizacjami Pozarządowymi – dodaje. Składa się on z dziewięciu członków. Czterech wskazuje Rada Elbląskich Organizacji Pozarządowych, pięciu – prezydent Elbląga. Z jego składu powoływani są członkowie Komisji Oceniających zajmujących się rozpatrywaniem składanych wniosków.

Procedury

Procedurę dofinansowania wkładu własnego dla organizacji działających w sferze pożytku publicznego w ramach projektów finansowanych ze środków pochodzących z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych określa Zarządzenie nr 98/2006 Prezydenta Miasta Elbląga z dnia 23 maja 2006 roku.

Środki z Funduszu Grantowego rozdysponowywane są w drodze otwartego konkursu ofert, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873), konkurs ogłasza Prezydent Miasta Elbląga. Osobą odpowiedzialną za przepro-

wadzenie konkursu jest Pełnomocnik Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych. Konkurs ogłaszany jest zazwyczaj w I kwartale roku, a nabór ma charakter ciągły. Wprowadzenie takiej formy naboru wniosków niezwykle ułatwia organizacjom pozarządowym możliwość aplikowania do wielu grantodawców, którzy uruchamiają swoje procedury w różnym czasie.

Środki Funduszu Grantowego mogą uzyskać organizacje pozarządowe oraz podmioty kościelne działające w sferze pożytku publicznego na rzecz miasta Elbląg.

Ponadto, podmioty te mają możliwość pozyskania środków finansowych na dofinansowanie wkładu własnego poprzez:

- Pozyskanie elbląskiego samorządu, jako partnera do realizacji projektu,
- Złożenie przez organizację oferty realizacji zadania publicznego zgodnie z art. 12 pkt.1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (właśnie inicjatywa organizacji pozarządowej).

Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie wkładu własnego na dany rok budżetowy określa uchwała budżetowa Miasta Elbląg. Dysponentem środków finansowych jest Prezydent Miasta Elbląg. Osobą merytorycznie odpowiedzialną za wykorzystanie środków jest Pełnomocnik Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych. W tabeli zaprezentowano środki zarezerwowane w budżecie Elbląga na cel funduszu.

Tabela 3. Wysokość środków przeznaczonych w budżecie Miasta Elbląga na finansowanie wkładu własnego:

Rok	Wysokość środków w budżecie miasta na Fundusz Grantowy (w zł)
2006	150.000
2007	150.000
2008	150.000
2009	150.000

Źródło: Na podstawie danych Pełnomocnika prezydenta Miasta Elbląga ds. Organizacji Pozarządowych

Samorząd Elbląga może sfinansować w zależności od zgodności projektu z priorytetami Miasta do 100 % wkładu własnego. W chwili obecnej wspierane są przedsięwzięcia, na które organizacje próbują pozyskać lub pozyskały środki finansowe z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych.

Organizacja starająca się o środki finansowe na wsparcie wkładu własnego ma dwie możliwości jego otrzymania:

- w trakcie realizacji projektu finansowanego ze środków zewnętrznych (dysponuje podpisaną umową z grantodawcą, zaś Miasto Elbląg wspiera ją finansowaniem wkładu własnego),

- przed realizacją zadania ze środków zewnętrznych (organizacja ubiega się o dofinansowanie u zewnętrznego donatora i równocześnie składa do Miasta Elbląga wnioski o finansowanie wymaganego wkładu własnego).

Zainteresowana wsparciem organizacja powinna przedłożyć:

a) w trakcie realizacji zadania ze środków zewnętrznych:

- ofertę realizacji zadania złożoną na druku określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207),
- ofertę/projekt złożoną do głównego grantodawcy,
- **kopię umowy lub poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię umowy z głównym grantodawcą na realizację projektu,**
- statut,
- oświadczenie o terminowym rozliczeniu się przez podmiot składający ofertę z dotychczas otrzymanych dotacji od Miasta Elbląga,
- aktualny odpis potwierdzający wpis do właściwej ewidencji lub rejestru dotyczący statusu prawnego podmiotu składającego ofertę i prowadzonej przez niego działalności,
- sprawozdanie finansowe i merytoryczne z działalności podmiotu za ubiegły rok lub w przypadku dotychczasowej krótszej działalności za okres tej działalności,
- wypełnioną ankietę Elbląskiego Banku Informacji o Organizacjach Pozarządowych.

b) przed realizacją zadania ze środków zewnętrznych:

- prośbę do Prezydenta Elbląga o uzupełnienie całości lub części wkładu własnego wraz z ofertą realizacji zadania złożoną na druku określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207),
- **ofertę/projekt złożoną do głównego grantodawcy,**
- statut,
- oświadczenie o terminowym rozliczeniu się przez podmiot składający ofertę z dotychczas otrzymanych dotacji od Miasta Elbląga,
- aktualny odpis potwierdzający wpis do właściwej ewidencji lub rejestru dotyczący statusu prawnego podmiotu składającego ofertę i prowadzonej przez niego działalności,
- sprawozdanie finansowe i merytoryczne z działalności podmiotu za ostatni rok lub w przypadku dotychczasowej krótszej działalności za okres tej działalności,

- wypełnioną ankietę Elbląskiego Banku Informacji o Organizacjach Pozarządowych.

Pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi po zapoznaniu się z treścią oferty i pozyskaniu opinii Zespołu Konsultacyjnego – Komisji Oceniającej oraz odpowiednich komórek Urzędu Miejskiego przekazuje ją do Prezydenta.

Kryteriami oceny merytorycznej są;

- celowość oferty oraz zgodność zakresu rzeczowego oferty z polityką Miasta Elbląg,
- posiadanie przez podmiot składający ofertę odpowiedniego doświadczenia oraz potencjału kadrowego, ekonomicznego i rzeczowego,
- zgodność oferty ze statutem i innymi dokumentami źródłowymi dotyczący mi podmiotu składającego ofertę,
- osiągnięcia i doświadczenie podmiotu składającego ofertę w realizacji proponowanego lub podobnego projektu,
- ocena realizacji wcześniejszych projektów, w tym ich liczby,
- rodzaj i celowość planowanych kosztów, w tym wielkość i celowość wnioskowanej dotacji, jak również wkładu własnego i środków pochodzących z innych źródeł, także w porównaniu z możliwymi do uzyskania efektami merytorycznymi i rzeczowymi,
- rzetelność i terminowość wykonywania i rozliczania dotychczasowych zadań finansowanych z budżetu Miasta Elbląg,
- posiadanie niezbędnych zezwoleń, upoważnień i decyzji, jeżeli są wymagane przepisami prawa lub innymi przepisami i zasadami dotyczącymi rodzaju działalności lub proponowanego zadania.

Po uzyskaniu akceptacji Prezydenta Elbląga udzielana jest organizacji pisemna promesa (w formie pisma), będącą zapewnieniem o zabezpieczeniu ze środków samorządu wkładu do projektu.

W przypadku projektów, w których wnioskodawca nie uzyskał jeszcze dofinansowania opisanego działania, z chwilą zaakceptowania wniosku grantowego przez zewnętrznego dysponenta środków oraz podpisaniu umowy na realizację projektu i dostarczeniu egzemplarza umowy (w uzasadnionym przypadku kopii umowy poświadczonej za zgodność z oryginałem), Prezydent Elbląga podpisuje umowę z organizacją wnioskującą, a środki zostają przekazane zgodnie z harmonogramem płatności określonym w projekcie.

Zgodnie z postanowieniami ogłoszenia ostateczne rozstrzygnięcie konkursu następuje w przeciągu miesiąca od dnia złożenia oferty. Rozstrzygnięcie konkursu podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Elblągu. Jak wskazuje Pełnomocnik, w większości przypadków procedura zamyka się w terminie 14 dni. Przyjęte terminy i praktyka dają zainteresowanym organizacjom możliwość realnego skorzystania ze wsparcia z miejskich środków.

Z wyłonionymi w tej procedurze podmiotami podpisywana jest umowa realizacji zadania publicznego. Stosowany jest tu wzór określony w Rozporządzeniu Ministra

Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207).

Prezydent Miasta Elbląga może odmówić podmiotowi wyłonionemu w konkursie przyznania dotacji i podpisania umowy w przypadku, gdy okaże się, że rzeczywisty zakres realizowanego zadania znacząco odbiega od opisanego w ofercie, podmiot lub jego reprezentanci utracą zdolność do czynności prawnych, bądź zostaną ujawnione nieznane wcześniej okoliczności podważające wiarygodność merytoryczną lub finansową oferenta.

Organizacja korzystająca z tego wsparcia, pod rygorem rozwiązania umowy zobligowana jest zamieszczać we wszystkich drukach związanych z realizacją zadania (plakatach, zaproszeniach, regulaminach, komunikatach itp.), a także w ogłoszeniach prasowych, reklamach, wykazach sponsorów, na banerach, informacji o tym, że zadanie jest dotowane przez Miasto Elbląg. Informacje o dotowaniu zadania winny być również podawane do publicznej wiadomości w czasie realizacji zadania. A ponadto, podmiot, który otrzyma dotację z budżetu Miasta Elbląg jest zobowiązany do:

- poddania się okresowej kontroli i ocenie realizacji zadania,
- składania sprawozdań z realizacji zadania,
- wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy,
- dostarczenia na wezwanie oryginałów dokumentów (faktur, rachunków) oraz dokumentacji, celem kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji oraz kontroli prowadzenia właściwej dokumentacji z nią związanej.

Organizacja po zakończeniu implementacji projektu składa sprawozdanie. Jest ono przygotowane na druku określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207).

Rozliczenie zadania przez Samorząd Miasta Elbląg następuje dopiero po przyjęciu i zaakceptowaniu rozliczenia projektu przez instytucję grantodawczą. W tym przypadku organizacja składa w terminie dwóch tygodni od akceptacji sprawozdania przez głównego donatora, sprawozdanie z wydatkowania przekazanych środków przez Urząd Miasta Elbląg oraz potwierdzoną za zgodność z oryginałem kserokopię rozliczenia z grantodawcą. W rozliczeniu dotacji nie mogą być uwzględniane dokumenty finansowe wystawione przed datą zawarcia umowy z Urzędem Miasta Elbląg.

Procedura przyjęta w Elblągu jest co prawda rozbudowana, ale za to tworzy czytelne i przejrzyste warunki ubiegania się o finansowanie wkładu własnego. Przyjęto przyjazny czas rozstrzygania i podpisywania umów, dający realną możliwość realizacji zewnętrznego projektu współfinansowanego dzięki miejskim środkom. Ponadto,

procedura ta nie odbiega założeniami i standardami od klasycznych konkursów ofert, do których przyzwyczajone są organizacje pozarządowe i inne podmioty. Stąd ubieganie się o wsparcie tego typu nie stanowi nadmiernego obciążenia proceduralnego. Warto też wskazać, że procedura przyjęta w Elblągu dotycząca finansowania wkładów własnych nie została zakwestionowana w toku działań kontrolnych prowadzonych przez Regionalną Izbę Obrachunkową. A co najważniejsze procedura ta, to wspólny efekt pracy przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu.

Praktyka i ocena funkcjonowania mechanizmu

Zestawienie wysokości przewidzianych w budżecie Miasta i wykorzystanych środków na finansowanie wkładów własnych oraz liczbę zawartych umów ilustruje poniższa tabela:

Tabela 4. Finansowanie wkładów własnych w Elblągu

Rok	Zaplanowane środki w budżecie Miasta Elbląga (w zł)	Wydatkowane środki (w zł)	Liczba umów zawartych z organizacjami
2006	150 000	120 820	7 umów (6 organizacji z jedną zawarto umowę dwukrotnie)
2007	150 000	94 800	9 umów
2008	150 000	64 000	7 umów (5 organizacji w tym dwie dwukrotnie)
2009	150 000	34 745 (stan na 2.IX)	5 umów (stan na 2.IX)

Źródło: Na podstawie danych Pełnomocnika prezydenta Miasta Elbląga ds. Organizacji Pozarządowych

Zestawienie łącznej wielkości środków (pozyskanych ze środków Funduszu Grantowego oraz środków pozyskanych od zewnętrznych grantodawców) w latach 2006-2009 prezentuje tabela:

Tabela 5. Wartość projektów wspartych dzięki dofinansowaniu przez Miasto Elbląg wkładu własnego w latach 2006-2009

Rok	Łączna wartość projektów pozyskana dzięki wsparciu wkładu własnego
2006	1 229 913
2007	774 444
2008	1 138 813
2009	723 759

Źródło: Na podstawie danych Pełnomocnika prezydenta Miasta Elbląga ds. Organizacji Pozarządowych

„Nie można określić profilu organizacji korzystających ze wsparcia w zakresie uzupełnienia wkładów własnych. Są to organizacje duże i małe, a także działające we wszystkich zakresach” – wskazuje Maciej Pietrzak, Pełnomocnik Prezydenta Elbląga ds. Organizacji Pozarządowych. W jego opinii także funkcjonowanie mechanizmu finansowania wkładów własnych w niewielkim stopniu przyczyniło się do zwiększenia aktywności organizacji w zakresie pozyskiwania środków poza Elblągiem. Niemniej jednak warto podkreślić, że gdyby nie wsparcie wkładów własnych z kasy miejskiej, zapewne nie udałooby się pozyskać zewnętrznych środków w takiej wysokości. Środki samorządowe stanowią więc w tym przypadku swoistą „dźwignię” finansową dla projektów społecznych w Elblągu.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozliczania się z przekazanych środków Maciej Pietrzak ocenia zadowolająco. Sama procedura została wspólnie wypracowana przez samorząd i organizacje pozarządowe. *Sporadycznym, ale jednak problemem przy rozliczeniu środków jest próba rozliczenia faktur powstałych przed datą zawarcia umowy* – dodaje.

Jako główną barierę w realizacji mechanizmu finansowania wkładów własnych Maciej Pietrzak wskazuje: *„brak planowania przez organizacje na etapie pisania wniosków środków na ich realizację. Często okazuje się, iż organizacje w ostatniej chwili (pomimo, że mechanizm jest znany już od 2006 roku) zwracają się do samorządu o uzupełnienie wkładu własnego do realizowanego projektu”*.

Procedury i mechanizmy stosowane w Elblągu podlegają systematycznej ewolucji. Zmiany z jednej strony mają na celu podniesienie efektywności systemu, z drugiej zaś są odpowiedzią na potrzeby interesariuszy. *„Wszystkie procedury wymagają zmian. Podczas urzeczywistnienia innowacyjnych pomysłów pojawiają się z czasem przy ich realizacji nowe pomysły i rozwiązania”* – dodaje. I tak, w pierwszym okresie funkcjonowania Funduszu Grantowego możliwe było finansowanie wkładów własnych jedynie w formie promes, przed realizacją zadania ze środków zewnętrznych. Obecnie istnieje także możliwość pozyskania finansowania wkładu własnego już w trakcie realizacji projektu przy udziale środków zewnętrznych (w momencie, w którym dana organizacja podpisała już umowę z grantodawcą i brakuje jej środków na sfinansowanie wkładu własnego).

Wydaje się, że kolejnym krokiem, co postulują także przedstawiciele organizacji pozarządowych, będzie możliwość finansowania wkładu własnego w przypadku wystąpienia bieżących trudności w realizacji projektu (np. wycofa się sponsor, co zachwieje montażem finansowym budżetu projektu) i zaistnieje konieczność wsparcia wkładu własnego. Obecnie taka możliwość istnieje, z tym, że wydatki finansowane z dotacji miejskiej przeznaczone na finansowanie wkładu własnego kwalifikowane są dopiero od momentu podpisania umowy z miastem. Krokiem naprzód byłoby zatem wydłużenie okresu kwalifikowalności wstecz, na przykład od momentu rozpoczęcia realizacji danego projektu. Być może udałooby się także zwiększyć wielkość środków na finansowanie wkładów własnych.

Pewnym wyzwaniem, wartym odnotowania, a związanym tym razem ze zmianami prawnymi, jest fakt, że w katalogu podmiotów mogących skorzystać ze wsparcia finansowania wkładów własnych zabrakło spółdzielni socjalnych. Spółdzielnie socjalne mogą (i uczestniczą) m.in. w konkursach ogłaszanych przez samorząd województwa czy w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Arkadiusz Jachimowicz – Prezes Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (ESWIP) oraz założyciel Fundacji Elbląg pozytywnie ocenia mechanizm oraz procedurę finansowania wkładów własnych. Oba podmioty lobbowały na rzecz implementacji takiego rozwiązania w Elblągu oraz brały aktywny udział w wypracowywaniu jego kształtu. ESWIP skorzystał raz ze środków finansowania wkładów własnych, uzyskując 17 tys. zł, zaś Fundacja Elbląg trzy razy, uzyskując odpowiednio 13 tys. zł oraz dwa razy po ok. 20 tys. zł.

Prezes ESWIP zgłasza także kilka uwag i postulatów:

- Elastyczność kwalifikowalności kosztów z uwagi na specyfikę projektu. Wkład własny powinien być przekazywany w całości, a nie tak jak się dzieje do tej pory wniosek, który już uzyskał dofinansowanie, a więc pozytywną ocenę komisji konkursowej grantodawcy podstawowego, oceniany jest ponownie i pewne koszty są kwalifikowane, a inne nie. *„Liczyłem, że ten mechanizm w całości załatwia kwestię dofinansowania i spokojnie możemy realizować projekt. Tak się jednak nie stało. W konsekwencji, nie wszystkie środki przewidziane na ten cel w budżecie są wykorzystywane.”*
- Ograniczenie terytorialne. *„Środki można otrzymać jedynie na projekty realizowane na terenie miasta, podczas gdy ESWIP realizuje raczej zadania wykraczające poza jego obszar. Przecież realizując ponadlokalny projekt, biuro projektu jest tu i tu dajemy zatrudnienie.*
- Pełne zaangażowanie samorządu. *„Środki powinny być gwarantowane w pełnej wysokości. Organizacja ściągła np. 80% środków na teren działania samorządu, co i tak jest dużym wysiłkiem, a w interesie samorządu powinno być zabezpieczenie pozostałych 20% środków w całości. Do rozważenia także pozostaje możliwość wprowadzenia rozwiązania polegającego na finansowaniu wkładu własnego, jeśli pojawią się bieżące trudności w realizacji projektu (np. wycofa się sponsor) – dodaje Arkadiusz Jachimowicz.*

Podsumowanie

Mechanizm finansowania wkładów własnych, wdrożony w Elblągu po raz pierwszy w Polsce, z perspektywy kilku lat funkcjonowania, oceniany jest pozytywnie i to zarówno przez przedstawicieli samorządu terytorialnego, jak i lokalnych organizacji pozarządowych.

Składa się na to kilka czynników:

- Mechanizm finansowania wkładów własnych jest integralną częścią systemu współpracy samorządu Elbląga z organizacjami pozarządowymi,
- System ma solidne podstawy prawne (przede wszystkim opiera się na ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz prawie miejscowym),
- System ten składa się z kilku elementów: uchwały w sprawie Zasad Współpracy (rodzaju wieloletniego programu współpracy, strategii określającej szczegóły współpracy), uchwały w sprawie rocznego programu współpracy (operacyjnego programu określającego zadania do wykonania w danym roku), budżetu samorządu gwarantującego realizację zadań zapisanych w tych dokumentach oraz zarządzeń regulujących poszczególne elementy współpracy,
- Stworzono czytelne reguły dotyczące procedury finansowania wkładów własnych,
- Zapewniono równy dostęp do możliwości aplikowania o te środki wszystkim zainteresowanym organizacjom,
- System współpracy, w tym także mechanizm finansowania wkładów własnych tworzony był w partycypacyjny sposób: z udziałem mieszkańców miasta, a zwłaszcza przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- Uwzględnia lokalne uwarunkowania i specyfikę miejscowych organizacji pozarządowych,
- Mechanizm poddawany jest systematycznej ewaluacji i jest otwarty na zmiany.

Sposób tworzenia i realizacji elbląskiego mechanizmu finansowania wkładów własnych, a także doświadczenie w jego wdrażaniu, zaowocowały powstaniem podobnych mechanizmów m.in. w Ostródzie (na szczeblu powiatu), w Warszawie, a także na poziomie samorządu województwa, gdzie w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego, utworzono wojewódzki fundusz finansowania wkładu własnego. Pionierskie doświadczenia Elbląga są także wykorzystywane w innych miejscach w Polsce.

Otoczenie

Skarżysko-Kamienna to miasto powiatowe, leżące w północnej części województwa świętokrzyskiego. Zamieszkuje je 48 500 mieszkańców. Zgodnie z mapą aktywności organizacji pozarządowych, w mieście działa 48 podmiotów III sektora. Ich aktywność skupia się głównie w obszarze kultury fizycznej i sportu, pomocy społecznej oraz działalności kulturalnej. Skarżyskie organizacje są niewielkie i swoją aktywność koncentrują w środowisku lokalnym. Niezbyt często aplikują o środki zewnętrzne.

Skarżysko-Kamienną uczyniono przedmiotem analizy, gdyż wdrożono tu system wspierania organizacji pozarządowych złożony z kilku elementów (m.in. finansowania wkładów własnych), ale przede wszystkim dlatego by pokazać sposób wdrażania i funkcjonowania tego rozwiązania. W odróżnieniu od mechanizmu elbląskiego, w Skarżysku-Kamiennej nie ma specjalnej procedury ubiegania się o środki na finansowanie wkładów własnych. Odbyna się tu „klasyczny” otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych, ogłoszony zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jednym z jego elementów, pośród zadań zleconych, jest możliwość finansowania wkładów własnych – otrzymanie środków na finansowe wsparcie dla organizacji przy realizacji projektów finansowanych z funduszy europejskich i innych źródeł. Warto podkreślić, że procedury tej nie zakwestionowała w toku działań kontrolnych, Regionalna Izba Obrachunkowa z Kielc.

Podstawy prawne

Podobnie jak w Elblągu, tak i w Skarżysku-Kamiennej system współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na dwóch dokumentach:

- Przyjmowanym zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy, oraz
- Systemem współpracy opisanym w podjętej w 2008 roku przez Radę Miasta w uchwale Nr XXVIII/114/2008 z dnia 30 października 2008 roku w sprawie uchwalenia zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmio-

tami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie gminy Skarżyska-Kamiennej. Elementami tego systemu jest:

- współpraca pozafinansowa (m.in. udział organizacji w ocenianiu projektów, przekazywanie nieruchomości na potrzeby organizacji, opiniowanie aktów prawnych, wzajemne spotkania, informacje o organizacjach w wydawanych przez urząd miasta publikacjach, partnerstwo nieformalne miasta w projekcie w zakresie merytorycznym, pozafinansowym, nie wymagającym zaangażowania środków z budżetu Miasta dla jego realizacji, rekomendacje wniosków składanych przez organizację do instytucji grantodawczej),
- oraz współpraca finansowa, na którą składa się:
 - partnerstwo formalne, wnosząc wkład finansowy i merytoryczny do projektu kierowanego przez organizację pozarządową do funduszy europejskich,
 - wspieranie wkładów własnych.

Uchwała ta, podobnie jak roczny program współpracy został skonsultowany z Zespołem Opiniującym, ciałem doradczo-opiniującym, złożonym z przedstawicieli samorządu lokalnego, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych jak również przedstawicieli Rady Sportu, Rady Kultury i Szkolnego Związku Sportowego.

Procedury

Podobnie jak w wielu innych samorządach, w Skarżysku-Kamiennej ogłaszany jest jeden konkurs na realizację zadań publicznych w danym roku. Konkurs na zadania realizowane w następnym roku, ogłaszany jest pod koniec bieżącego roku.

W mieście ogłaszany jest jeden konkurs na realizację w danym roku zadań własnych gminy w zakresie: gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień, w zakresie kultury fizycznej i sportu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz pomocy społecznej i ochrony zdrowia. W ramach każdego z powyższych zakresów obok innych zadań możliwe jest **finansowe wsparcie dla organizacji przy realizacji projektów finansowanych z funduszy europejskich i innych źródeł.**

Złożenie oferty

Ofertę składa się na druku określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207).

W odróżnieniu na przykład od mechanizmu elbląskiego nie ma obowiązku załączenia oferty złożonej do grantodawcy. Na tym etapie, nie jest wymagane także przedstawienie umowy z głównym grantodawcą. Oznacza to, że organizacja może aplikować o środki zarówno na etapie przygotowywania projektu do głównego grantodawcy, jak i posiadając z nim już umowę i poszukując środków na sfinansowanie wkładu własnego.

Ze środków finansowania wkładów własnych mogą skorzystać organizacje pozarządowe oraz podmioty kościelne mające swoją siedzibę na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna.

Zestawienie środków przewidzianych na finansowanie wkładów własnych ilustruje tabela:

Tabela 6. Zestawienie środków ogółem przeznaczonych na realizację zadań publicznych oraz środków przeznaczonych na finansowanie wkładów własnych w Skarżysku-Kamiennej w latach 2009 - 2010

	2009	2009	2010	2010
	Ogółem (w zł)	W tym Finansowanie wkładów własnych (w zł)	Ogółem (w zł)	W tym Finansowanie wkładów własnych (w zł)
Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	447 000	22 350	480 000	24 000
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	60 000	3 000	61 800	3 090
Kultura fizyczna i sport	330 000	16 500	339 900	16 990
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	37 000	1 850	38 110	1 905
SUMA	874 000	43 700	919 810	45 985

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogłoszeń konkursowych

Samorząd Skarżyska-Kamiennej przewidział 5% środków w ramach każdego zakresu otwartego konkursu ofert. Globalna kwota przeznaczona na ten cel jest zatem wysoka.

Oferta złożona na konkurs (dotycząca także finansowania wkładu własnego) podlega ocenie przez Zespół Opiniujący. Warto wspomnieć, że jednym z warunków konkursu jest to, że wysokość dotacji nie może przekroczyć 85% całkowitych kosztów zadania. Podmiot występujący z wnioskiem o przyznanie dotacji zobowiązany jest

do posiadania 15 % finansowego wkładu własnego. Ponadto nie ma możliwości sfinansowania:

- budowy oraz zakupu nieruchomości gruntowych, budynków i lokali, dzierżawy gruntów, zadań inwestycyjnych w tym prac remontowo-budowlanych,
- działalności gospodarczej, politycznej i religijnej,
- pokrycia deficytu działalności organizacji,
- wstecznego finansowania projektów,
- wynagrodzeń statutowych i utrzymania biura w części niedotyczącej realizowanego zadania,
- przedsięwzięć finansowanych z budżetu miasta lub jego funduszy celowych na podstawie przepisów szczególnych,
- profesjonalnego sportu,
- zobowiązań powstałych przed datą zawarcia umowy o udzielenie dotacji,
- podatków, ceł i opłat skarbowych, opłat leasingowych oraz zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów, kar i mandatów.

Zespół oceniając ofertę realizacji zadania kieruje się następującymi kryteriami:

- szczegółowym zakresem rzeczowym zadania,
- rzetelności finansowej projektu,
- kwalifikacjami osób,
- wielkością deklarowanych środków własnych oferenta,
- rzetelnością i wiarygodnością oferenta,
- partnerstwem,
- dysponowaniem odpowiednią bazą do realizacji zadania,
- dotychczasowym doświadczeniem w realizacji zadań podobnego typu,
- wielkości środków pozyskanych przez oferenta z innych źródeł wskazanych w kalkulacji,
- zakładanymi rezultatami realizacji zadania.

Komisja Oceniająca ma do dyspozycji skalę punktową (od 0 do 10 punktów za każde kryterium), a do dofinansowania przeznaczone są projekty, które uzyskają największą ilość punktów. Wyboru ofert dokonuje Prezydent Miasta na podstawie ocen Komisji Konkursowej.

Organizacje, których oferty zostały przyjęte do realizacji, podpisują umowę na realizację zadania. Nie ma specjalnego wzoru umowy. Stosowany jest wzór określony w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207). Niemniej jednak, warunkiem przekazania środków finansowych na realizację projektu finansowanego z funduszy europejskich, lub innych źródeł zewnętrznych będzie podpisanie umowy na realizację danego zadania z dysponentem środków zewnętrznych.

W kwestiach sprawozdania również mają zastosowanie przepisy Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 246, poz. 2207). Ponadto zadanie powinno być zrealizowane w roku budżetowym, w którym udzielone jest wsparcie.

Ocena mechanizmu i doświadczenia we wdrażaniu

Z zaproponowanego mechanizmu wspierania wkładów własnych w ramach konkursu ofert na realizację zadań publicznych w 2009 roku nie skorzystała żadna ze skarżyskich organizacji. W chwili obecnej (listopad 2009) trwa jeszcze konkurs na finansowanie inicjatyw realizowanych w 2010 roku, a termin składania ofert upływa 1 grudnia 2009.

Przedstawiciele Urzędu Miasta Skarżysko-Kamienna – Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej przyczyn tego stanu rzeczy upatrują w tym, że w momencie ukazania się ogłoszenia konkursowego, skarżyskie organizacje nie wiedzą jeszcze jak będzie wyglądał terminarz konkursów u zewnętrznych grantodawców (np. w Urzędzie Marszałkowskim Województw Świętokrzyskiego, czy i kiedy zostanie ogłoszony konkurs FIO), które z reguły ogłaszane są w pierwszym kwartale, zaś ciągłe przekładanie terminów konkursów w ramach PO KL, skutecznie zniechęca skarżyskie organizacje. Z tą argumentacją zgadzają się przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, nie dostrzegając mankamentów w przyjętej w mieście procedurze. Przedstawiciel miasta dodaje, że na razie minął pierwszy rok funkcjonowania mechanizmu, obecnie trwa drugi konkurs i jego efekty pokażą jakie będą kolejne działania odnośnie przyjętych procedur.

Warto wskazać, że zgodnie z postanowieniami ogłoszenia konkursowego w przypadku niewykorzystania w konkursie środków finansowych na zabezpieczenie wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych środki te zostaną rozdysponowane na inne zadania objęte konkursem.

Przykład skarżyski skłania do kilku ogólnych refleksji:

- przyjęto bardzo ciekawą formułę finansowania wkładów własnych, zapewniając corocznie stałą (na poziomie 5% ogółu środków) kwotę w poszczególnych zakresach tematycznych konkursu,
- wachlarz zadań, na które można uzyskać dofinansowanie wkładu własnego w zasadzie pokrywa się z aktywnością lokalnych organizacji (zawartych w mapie aktywności organizacji), zadania są dostosowane zatem do ich potrzeb, chociaż nie ma możliwości sfinansowania wkładu własnego zadania, które wykracza poza ramy konkursu,
- na finansowanie wkładu własnego przeznaczono relatywnie wysokie kwoty (w 2010 blisko 50 tys. zł),

- nie zastosowano szczególnej procedury, finansowanie wkładów własnych odbywa się w tym samym trybie i tym samym konkursie co inne zadania zlecane organizacjom pozarządowym,
- zważywszy na to, że konkursy ogłaszane są w ostatnim kwartale roku poprzedzającego realizację zadań zainteresowane skorzystaniem z finansowania wkładów własnych, organizacje nie znają terminów ogłoszenia konkursów u innych grantodawców,
- realizacja projektów finansowanych dzięki wsparciu wkładu własnego powinna się zakończyć do końca roku budżetowego,
- teoretycznie w przyjętym rozwiązaniu możliwe jest jednak złożenie oferty, przewidującej sfinansowanie wkładu własnego np. w ramach FIO, a umowa z miastem zostanie podpisana w momencie zawarcia umowy z grantodawcą FIO,
- praktycznie jednak takie rozwiązanie może być w różny sposób ocenione przez Zespół Opiniujący, który jako jedno z kryteriów bierze pod uwagę rzetelność finansową projektu,
- w związku z powyższym możliwe jest sfinansowanie wkładu własnego, tych projektów, których procedury konkursowe zostały ogłoszone w podobnym czasie co konkurs miejski.

Wydaje się zatem, że najwłaściwszym z punktu widzenia organizacji pozarządowych, a także wykorzystania zabezpieczonych środków na przewidziany cel, byłoby ogłoszenie konkursu ciągłego (podobnie jak w przypadku Elbląga) lub z przedłużonym terminem składania ofert. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie precyzuje jedynie minimalny czas, jaki ma upłynąć od ukazania się ogłoszenia do podjęcia pierwszych kroków zmierzających do rozstrzygnięcia konkursu (jest to co najmniej 30 dni, daje to więc możliwość przedłużenia terminu składania ofert). To z kolei dawałoby organizacjom możliwość realnego skorzystania z tych środków i zorientowania się w terminarzu konkursów ogłaszanych przez innych grantodawców, ale wiązałoby się z koniecznością ogłoszenia odrębnego konkursu ofert i wydatkowania dodatkowych środków na jego publikację.

A jednak jest to możliwe

Przed wszystkim samorzady, poddane analizie w ramach przeprowadzonych badań, Cieszyn, Jastrzębie Zdrój, Elbląg i Skarżysko-Kamienna zasługują na uznanie. Jako pierwsze zdecydowały się na przygotowanie i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, wykraczając tym samym poza standardowy schemat wynikający z zapisów Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Rozwiązania implementowane w tych samorządach dotyczą sfery finansów – niezwykle istotnej z punktu widzenia skuteczności działania lokalnych organizacji. W Elblągu opracowano cały system współpracy, składający się z wielu elementów, w tym z możliwości finansowego wspierania wkładów własnych poprzez stworzenie Funduszu Grantowego. Podobne rozwiązanie wypracowano nieco później w Skarżysku-Kamiennej. Cieszyn i Jastrzębie Zdrój, są z kolei prekursorami, najnowszego rozwiązania – udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym na prefinansowanie projektów. Wdrażając mechanizmy finansowania wkładów własnych czy udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym, samorzady te wskazały, że takie rozwiązania nie tylko są możliwe i efektywne, ale także w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami. Instytucje kontrolne, jak chociażby Regionalna Izba Obrachunkowa (popularny „straszak”, na wszelkie ponadstandardowe inicjatywy w zakresie finansowej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi) w toku postępowań kontrolnych w tych jednostkach, nie uznały wprowadzonych rozwiązań za niezgodne lub w jakikolwiek sposób naruszające obowiązujące przepisy. W szczególności chodzi tu oczywiście o Ustawy o finansach publicznych i samorządzie terytorialnym, czy Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Partycypacyjny sposób wypracowywania rozwiązań

Drugi istotny wspólny element, zidentyfikowany dla badanych samorządów, to fakt, że przyjęte rozwiązania powstały oddolnie, z inicjatywy organizacji pozarządowych, a ich genezę stanowi zidentyfikowana potrzeba wsparcia lokalnych inicjatyw, możliwych do sfinansowania ze środków zewnętrznych, w tym także ze środków fundu-

szy europejskich. Powstały grupy zadaniowe złożone z przedstawicieli organizacji pozarządowych, tych którzy potrafią wzniesić się ponad interesy swojej organizacji, myśląc kategoriami dobra wspólnego, a także kilku otwartych radnych i urzędników. Nie do przecenienia jest też rola władz samorządowych (zarówno rad miejskich jak i organów wykonawczych) oraz ich determinacji we wprowadzaniu i „namaszczaniu” tych rozwiązań.

Sam mechanizm finansowania wkładów własnych czy udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym powstawał w sposób partycypacyjny: z udziałem mieszkańców – ich przedstawicieli, a zwłaszcza samych organizacji pozarządowych. W Elblągu mechanizm finansowania wkładów własnych powstawał przy aktywnym udziale Elbląskiej Rady Organizacji Pozarządowych oraz Zespołu Koordynacyjnego ds. Współpracy Samorządu z Organizacjami Pozarządowymi, w Jastrzębiu Zdroju pożyczki wypracowywano i konsultowano z Zespołem Konsultacyjnym, a w Skarżysku-Kamiennej – wsparcie wkładów własnych z Zespołem Opiniującym. W skład tych ciał wchodziłi przedstawiciele organizacji pozarządowych, radni i przedstawiciele samorządu. I jak pokazują omawiane przykłady, taki partycypacyjny charakter powstawania i wypracowywania szczegółowych rozwiązań, pozwolił na stworzenie unikatowych rozwiązań opartych na lokalnej diagnozie, celach i sposobach ich realizacji. Ponadto opierał się i opiera na zasadzie konsensusu.

Z kolei w Cieszynie zaczęto się zastanawiać nad opracowaniem przejrzystego mechanizmu udzielania pożyczek na skutek rosnącego zapotrzebowania ze strony organizacji pozarządowych. Zastępca Burmistrza UM Cieszyn Jan Matuszek czy też Zastępca Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury UM Cieszyn Piotr Gruchel nie byli sobie w stanie przypomnieć inicjatorów pomysłu uruchomienia mechanizmu udzielania pożyczek. Przy czym zaznaczyli, że mechanizm zaczęto wypracowywać, w odpowiedzi na zapotrzebowania zgłoszone przez NGO oczekujących na wypłaty refundacji za realizację projektów transgranicznych.

Solidne podstawy prawne

Co istotne, w omawianych przykładach jednostek samorządu terytorialnego mechanizmy finansowania wkładów własnych czy udzielania pożyczek zostały wbudowane w swoisty system współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. System ten opiera się na przyjętych dokumentach. I tak:

- **W Elblągu** współpraca opiera się na przyjmowanym zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy, oraz
- Opisanym w Zarządzeniu Nr 311/2004 Prezydenta Elbląga z 31 grudnia 2004 r. w dokumencie pod nazwą „Zasady współpracy samorządowych władz Elbląga z organizacjami pozarządowymi”. Równie dobrze można by go nazwać

wieloletnim programem współpracy, który zawiera informacje o Funduszu Grantowym,

- Procedurę dofinansowania wkładu własnego dla organizacji działających w sferze pożytku publicznego do projektów finansowanych ze środków pochodzących ze środków funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych określa Zarządzenie nr 98/2006 Prezydenta Miasta Elbląga z dnia 23 maja 2006 roku.
- **W Skarżysku-Kamiennej** współpraca opiera się na przyjmowanym zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy oraz w
- Uchwale Nr XXVIII/114/2008 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 30 października 2008 roku w sprawie: uchwalenia zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Skarżyska-Kamiennej.
- **W Cieszynie** możliwość udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym określona jest w „Regulaminie udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji”, uchwalonym w 2007, stanowiącym załącznik do Zarządzenia Burmistrza Miasta nr 51/II/2007 oraz
- W indywidualnych umowach pożyczki oraz uchwałach Rady Miejskiej w sprawie udzielania pożyczek oraz wysokości środków na nie przeznaczonych w budżecie miasta.
- Środki w budżecie miasta przewidziane są w wysokości 1 000 000 zł.
- **W Jastrzębiu Zdroju** – możliwość udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym opisana jest w Przyjmowanym zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy, oraz
- W indywidualnych umowach pożyczki oraz uchwałach Rady Miejskiej w sprawie udzielenia pożyczek.

Środki w budżecie

Opisane samorządy na finansowanie wkładów własnych zabezpieczyły środki w budżecie – w Elblągu rokrocznie na ten cel przeznaczonych jest 150 000 zł, w Skarżysku-Kamiennej zaś 5% środków przeznaczonych na realizację zadań zleconych w otwartym konkursie ofert (ok. 50 000 zł w ciągu roku). W Cieszynie od 2007 roku pula, przeznaczona na udzielanie pożyczek, wynosi 1 000 000 zł. Z kolei w Jastrzębiu

Zdroju, nie ma specjalnej puli w budżecie Miasta przeznaczonej na pożyczki, niemniej jednak istnieje możliwość uruchomienia potrzebnej kwoty z rezerwy budżetu miasta.

Ponadto zarówno w Elblągu, Skarżysku-Kamiennym czy Jastrzębiu Zdroju wprowadzono do dokumentów strategicznych zasady stałego monitoringu i oceny stanu aktywności obywatelskiej oraz realizacji systemu współpracy (w tym dotyczących m.in. udzielania pożyczek czy finansowania wkładów własnych), wdrażania rekomendacji zawartych w ewaluacji.

Diabeł jak zawsze tkwi w szczegółach

Pomimo tych wspólnych dla opisywanych przypadków elementów jak:

- partycypacyjny charakter tworzenia rozwiązań,
- oparcie ich na podstawach prawnych i wypracowanej procedurze,
- zabezpieczenie środków na ten cel w budżecie jednostki samorządu terytorialnego,
- otwartość na zmiany – poszczególne elementy każdego z rozwiązań, miejscami nawet znacznie się od siebie różnią. Przede wszystkim dotyczą one kwestii proceduralnych, co jednak w konsekwencji rzutuje na ogólnej ocenie przyjętych rozwiązań. Każde z nich ma swoje mocne, jak i słabe strony.

Poniżej zaprezentowano szczegóły w odniesieniu do wszystkich analizowanych jednostek:

Cieszyn

+ Mocne strony:

Niewątpliwie do najważniejszych mocnych stron systemu należy duża elastyczność wypracowanego rozwiązania „pożyczkowego”. Regulamin dotyczący uzyskania pożyczki jest bardzo prosty i każda organizacja pozarządowa może się starać o pożyczkę. Nie istnieją skomplikowane procedury. Nie funkcjonuje wzór podania o nieoprocentowaną pożyczkę, wystarczy jedynie złożyć pisemną prośbę do Urzędu Miasta. Ograniczeniem może być to, że kwota przeznaczona w budżecie na pożyczki jest określona. Należy jednak pamiętać, że Miasto po wyczerpaniu środków może zwiększyć kwotę dokonując zmian w budżecie.

- Ograniczenia:

Z kolei do słabych stron systemu należy nieprzekraczalny termin zwrotu środków do końca roku budżetowego. Jest to oczywiście uzasadnione z punktu widzenia prawa normującego działalność samorządów, jednak organizacje pozarządowe są zmuszone do znacznego wysiłku organizacyjnego oraz pono-

szenia kosztów komercyjnego kredytu w okresie „przejściowym”. Fakt, że nie istnieje podobna procedura informowania o możliwościach pożyczkowych jak w przypadku konkursów, powoduje niewystarczającą skuteczność promocji mechanizmu. Brakuje jednej, wyspecjalizowanej jednostki w strukturze Urzędu Miasta, która w całości prowadziłaby sprawy związane z pożyczkami i obsługiwała NGO. Na stronie internetowej Miasta brakuje pełnego zestawu informacji na temat zasad współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie pożyczek (np. o wykorzystanej kwocie na pożyczki, pozostałych dostępnych środkach). **Innym mankamentem systemu jest to, że z budżetu mogą również korzystać takie instytucje jak Dom Narodowy, który jest miejską instytucją kultury. W momencie, którym taka instytucja otrzymuje pożyczkę (a jest to podmiot bardzo aktywny, realizujący wiele projektów współfinansowanych z różnych źródeł), blokuje tym samym dostęp organizacjom III sektora.** Należy także dodać, że mechanizm udzielania pożyczek nie jest wpisany w *Program współpracy gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego*.

Rekomendacje:

Wpisanie mechanizmu udzielania pożyczek w *Program współpracy gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego* ułatwi elastyczne dopasowywanie jego elementów do zmieniających się potrzeb jego uczestników. Obecnie kwota 1 000 000 złotych wydaje się zaspokajając potrzeby interesariuszy. Jednak, jeśli weźmiemy pod uwagę, że z tej puli mogą korzystać także miejskie jednostki organizacyjne, które dysponują większym potencjałem organizacyjnym, który umożliwiałoby pozyskiwanie grantów, istnieje zagrożenie, że system pożyczkowy stanie się samorządowym systemem „wewnętrznym”. Innym zagadnieniem wymagającym rozwiązania systemowego jest kwestia zapewnienia wsparcia organizacjom na przełomie roku. Być może Miasto mogłoby wypracować stały system współpracy z jednym z banków, co pozwoliłoby zachować z jednej strony zasady realizacji miejskiego budżetu, z drugiej zaś zminimalizowałoby liczbę biurokratycznych procedur, których jednym celem jest de facto przełożenie środków na kilka dni „z konta na konto”.

Jastrzębie Zdrój

Mocne strony:

Rozwiązania przyjęte w jastrzębskim mechanizmie udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym cechuje przede wszystkim elastyczność. Brak tu skomplikowanych procedur. W zasadzie nie ma oficjalnie określonej procedury jak ubiegać się o pożyczkę z magistratu, nie ma określonego czasu do kiedy można ubiegać

się o pożyczkę. Jedynym ograniczeniem jest tylko wielkość rezerwy budżetowej z której finansowane są pożyczki. Nie ma też specyficznych wzorów dokumentów – podań o pożyczkę. Wystarczy jedynie złożyć pisemną prośbę do urzędu miasta, załączyć sprawozdanie finansowe organizacji za ostatni rok oraz kopię umowy z grantodawcą. Procedura otrzymania pożyczki też nie jest skomplikowana, szczególnie przekazania środków ustalane są w dwustronnej umowie. Jedyną formą zabezpieczenia jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Pożyczki udzielane z magistratu są nieoprocentowane. Przyjęto także przyjazny dla organizacji system spłaty pożyczki. Datę zwrotu ustala się tak, żeby przypadał on po czasie rozliczenia się z realizacją zadania u grantodawcy. Rozwiązanie to jest także korzystne dla miasta – pożyczone środki zostaną zwrócone do miasta, a dzięki nim zostanie zrealizowane zadanie na rzecz mieszkańców Jastrzębia Zdroju.

– Ograniczenia:

Jastrzębski mechanizm udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym wymaga zaangażowania kilku partnerów. Po pierwsze, złożony wniosek zostaje poddany ocenie przez Prezydenta Miasta Jastrzębia Zdroju. Brak jednak określenia kryteriów stosowanych przy ocenie dokonywanej przez Prezydenta. Jasnym jest, że zapewne badana jest kondycja finansowa organizacji ubiegającej się o pożyczkę (stąd konieczność załączenia sprawozdania finansowego), analizowany jest charakter projektu i jego wpływ na mieszkańców Jastrzębia Zdroju (stąd konieczność załączenia umowy z grantodawcą) – przesłanki te nie są jednak określone w dokumentacji dotyczącej udzielania pożyczek i brak jest określenia kryteriów stosowanych przy ocenie wniosku kierowanego do Prezydenta.

Po drugie uchwała w sprawie pożyczki musi być podjęta przez Radę Miasta. To powoduje, że procedura przeciąga się w czasie: wniosek musi zaopiniować odpowiednia komisja Rady Miasta oraz następnie trafia on na sesję Rady Miasta. Jeśli, jak opisano w jastrzębskim przypadku, projekt uchwały trafi na wakacyjną przerwę, wówczas procedura ulega kolejnemu wydłużeniu. Po uprawomocnieniu się uchwały umowa pożyczki może zostać podpisana, a jej ostateczny kształt uzgodniony z organizacją i merytorycznymi komórkami urzędu miasta. Procedura jest zatem czasochłonna i może zachodzić obawa o zaistnienie zatorów płatniczych w projekcie.

> Rekomendacje:

Wydaje się, że stosowaną w Jastrzębiu Zdroju elastyczną praktykę udzielania pożyczek organizacjom można by uzupełnić o określenie (choćaby w rocznym programie współpracy) kryteriów stosowanych przy podejmowaniu decyzji Prezydenta o udzieleniu pożyczki organizacji pozarządowej. Sam proces wypracowania ostatecznego kształtu umowy w ramach urzędu miasta mógłby także zostać skrócony.

Elbląg

+ Mocne strony:

Dopracowano się szczegółowego systemu przekazywania środków na finansowanie wkładów własnych. Organizacje mogą uzyskać środki zarówno na etapie ubiegania się o środki zewnętrzne, jak również gdy już realizują zadanie i potrzebują środków na sfinansowanie wkładu własnego. Elbląg posiada szczegółowe kryteria dotyczące przeprowadzenia konkursu ofert na finansowanie wkładów własnych (dotyczące składania ofert, oceny i rozstrzygnięcia konkursu, zawarcia umowy i sprawozdawczości). Organizowany konkurs ma charakter ciągły (z długim okresem na składanie wniosków). Brak ograniczeń co do zakresu merytorycznego projektów, na które można otrzymać finansowanie wkładu własnego.

- Ograniczenia:

Pewnym mankamentem, wskazywanym przez organizacje pozarządowe, korzystające z tego mechanizmu jest fakt, że wniosek poddawany jest ocenie Komisji oceniającej, która dokonuje ponownej oceny już ocenionego przez głównego grantodawcę. Zdarza się, że komisja miejska „obcina” pewne wydatki, w skutek czego organizacja nie może liczyć na pełne sfinansowanie wkładu własnego i nadal musi poszukiwać środków na ten cel.

> Rekomendacje:

Do rozważenia pozostaje możliwość wprowadzenia rozwiązania polegającego na finansowaniu wkładu własnego, jeśli pojawią się bieżące trudności w realizacji projektu (np. wycofa się sponsor), które pozwoliłoby na płynną realizację projektu.

Skarżysko-Kamienna

+ Mocne strony:

Przeprowadzany jest otwarty konkurs ofert na finansowanie wkładów własnych, jako element konkursu na realizację zadań zleconych organizacjom. Miasto posiada procedurę dotyczącą wyłonienia podmiotów. Wachlarz zadań, na które można uzyskać dofinansowanie wkładu własnego w zasadzie pokrywa się z aktywnością lokalnych organizacji.

- Ograniczenia:

Wprowadzono zakres merytoryczny (pokrywający się z zadaniami zleconymi), na który można otrzymać dofinansowanie wkładu własnego. Konkurs ofert na finansowanie wkładów własnych nie ma charakteru ciągłego, termin składania wniosków to nieco ponad miesiąc. Zważywszy na to, że konkursy ogłaszane są w ostatnim kwartale roku poprzedzającego realizację zadań, zainteresowane skorzystaniem z finansowania wkładów własnych organizacje będą mogły skorzystać jedynie z tych konkursów, które zostały ogłoszone w podobnym czasie co konkurs miejski.

> Rekomendacje:

Wydaje się zatem, że najwłaściwszym z punktu widzenia organizacji pozarządowych, a także wykorzystania zabezpieczonych w budżecie środków na przewidziany cel, byłoby ogłoszenie konkursu ciągłego (podobnie jak w przypadku Elbląga) lub z przedłużonym terminem składania ofert.

Podsumowanie - w poszukiwaniu modelu

Korzystając z doświadczeń opisanych przypadków, gdyby pokusić się o stworzenie modelowego rozwiązania **w zakresie finansowania wkładów własnych można w dużej mierze skorzystać z wypracowanych rozwiązań elbląskich**. Stworzony system wspierania wkładów własnych można by jednak dodatkowo uzupełnić o następujące elementy:

- dać możliwość skorzystania z finansowania wkładów własnych także spółdzielniom socjalnym,
- gwarantować wkład własny (jeśli organizacji uda się już pozyskać zewnętrzne środki, nie powinno to już być przedmiotem ponownej oceny).

Z kolei **w zakresie udzielania pożyczek organizacjom można skorzystać, po pewnych modyfikacjach z rozwiązania cieszyńskiego**. Przyjęte procedury można byłoby uzupełnić o:

- wskazanie np. w programie współpracy szczegółowych kryteriów stosowanych przy dokonywaniu wyboru przez Burmistrza podmiotów, które mogą otrzymać pożyczki z cieszyńskiego magistratu,
- dać możliwość skorzystania z finansowania wkładów własnych także spółdzielniom socjalnym.

„Chcieć to móc” – tak można podsumować opisane przypadki mechanizmów współfinansowania projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe. Mimo swoich mankamentów są one dobrymi praktykami aktywnego wspierania ruchu obywatelskiego. Pokazują konkretny wymiar wsparcia i współpracy. Zapewnienie takich mechanizmów przez samorząd terytorialny to mechanizm odpowiedzialny, wynikający ze znajomości barier i ograniczeń organizacji pozarządowych, ale także z troski o efekty działań podejmowanych dzięki aktywności społecznej na obszarze działania samorządu terytorialnego. To objaw zarówno dojrzałości samorządu, który jest w stanie myśleć o III sektorze jako o wiarygodnym partnerze, którego trzeba wzmocnić finansowo, jak i dojrzałości lokalnych organizacji pozarządowych, które są w stanie w procesie współpracy wpływać na kształt konkretnych rozwiązań.

W dyskursie o kondycji III sektora dość często pojawiają się wątki prezentowane na tzw. meta poziomie, związane z zaangażowaniem obywatelskim, istotą III sektora, itp. Dość rzadko kataloguje się i poddaje analizie konkretne rozwiązania prawne, które odpowiadają potrzebom „dnia codziennego” polskich organizacji pozarządowych. Mimo tego, co raz większą rolę zaczynają pełnić konkretne rozwiązania

prawne, finansowe, które można aplikować i dzięki temu znosić bariery rozwoju organizacji pozarządowych. Zarówno przedstawiciele samorządu jak i organizacji pozarządowych poszukują konkretnej wiedzy i inspiracji. Patrząc na efekty przeprowadzonych prac badawczych widać, że wpisują się one w nurt prezentowania konkretnych rozwiązań, które są możliwe do wdrożenia, wraz z opisem plusów i minusów tychże rozwiązań. Informacja o poszczególnych przypadkach została podana w sposób przyjazny, pozwalający zarówno zorientować się w kulisach tworzenia poszczególnych rozwiązań jak i w aspektach prawnych ich funkcjonowania. Mamy nadzieję, że zebrana wiedza przyczyni się do multiplikacji tych rozwiązań, co z kolei pozwoli na bardziej efektywne korzystanie przez NGO ze środków zewnętrznych. Opisane modele mogą być także inspiracją do tworzenia kolejnych rozwiązań hybrydowych, opartych na wiedzy o ich wadach i zaletach. Jeśli tak się stanie, cel publikacji zostanie osiągnięty w 100 procentach.

Dodatek 1. Analiza i ocena uwarunkowań prawnych systemów pożyczkowych i mechanizmów finansowania wkładów własnych

U podstaw prawnych funkcjonowania opisanych systemów pożyczkowych i mechanizmów finansowania wkładów własnych leży nałożony na gminy, jak i pozostałe jednostki samorządu terytorialnego obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi. Art. 7 ust. 1 pkt 19 Ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.) stanowi, iż do zadań własnych gminy służących zaspakajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty należy współpraca z organizacjami pozarządowymi. Zapis ten oznacza trwałe wkomponowanie organizacji pozarządowych w strukturę działań samorządu poprzez nie tylko zapisy ustawowe, ale także prawo lokalne, dobrą praktykę współpracy czy zasadę pomocniczości. Unormowanie zagadnień dotyczących zasad i form współpracy organów administracji publicznej z sektorem organizacji pozarządowych ma istotne znaczenie, gdyż wyznacza pozycję organizacji pozarządowych jako kwalifikowanych realizatorów zadań publicznych oraz wskazuje na potrzebę doskonalenia regulacji szczegółowych w celu pełniejszego ich przystosowania do oczekiwań i propozycji organizacji pozarządowych.

Zawarty w art. 5 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.) obowiązek uchwalania przez organ stanowiący jednostek samorządu terytorialnego rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 wymienionej ustawy formalizuje podstawy tej współpracy, aczkolwiek system współpracy to nie tylko nakazany przez ustawę roczny plan. Stąd też możliwość podejmowania przez jednostki samorządowe innych inicjatyw, niewpisanych do programu, takich jak np. mechanizm pożyczkowy w Cieszynie. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie precyzuje, co taki roczny program powinien zawierać. Dopuszczalna treść planu współpracy nie jest regulowana przez ustawodawcę, który pozostawia tę kwestię w gestii organów stanowiących jednostki samorządu terytorialnego. Roczny program współpracy stanowi podstawę prawną funkcjonowania systemu pożyczkowego w Jastrzębiu. W związku z faktem, że ustawa nie określa zawartości merytorycznej planu współpracy, nie ma przeszkód by gminy wpisywały do nich systemy pożyczkowe lub mechanizmy finansowania wkładów własnych organizacji pozarządowych. Miałoby to pewne znaczenie w kontekście opracowywania budżetu danej jednostki samorządowej, ponieważ obowiązek współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, realizowany w oparciu o plan sporządzony wykonaniu postanowień ustawy, zasadniczo będzie pociągał za sobą wydatki budżetowe, które są rozstrzygane w toku prac budżetowych. A plan współpracy mógłby być dla samorządu właściwą wytyczną w tym zakresie. Ponadto plan skierowany jest do wszystkich organizacji pozarządowych, a nie wyłącznie do

organizacji pożytku publicznego i chociaż formalnie tworzony jest tylko na rok to powinien być przygotowywany z perspektywą współpracy wieloletniej. Stąd też na uwagę zasługują m. in. postulaty włączenia systemu pożyczkowego obowiązującego w Cieszynie do planu.

Mechanizmy finansowania wkładów własnych obowiązujące w Elblągu i Skarżysku-Kamiennej, a także cieszyński system pożyczkowy oparty jest na aktach prawa lokalnego – uchwałach organów stanowiących (uchwała Rady Miasta w sprawie uchwalenia zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Skarżyska-Kamiennej) lub zarządzeniach władz wykonawczych (Zarządzenie Nr 311/2004 Prezydenta Elbląga z 31 grudnia 2004 r. - „Zasady współpracy samorządowych władz Elbląga z organizacjami pozarządowymi”, Zarządzenie nr 98/2006 Prezydenta Miasta Elbląga z dnia 23 maja 2006 roku w sprawie: uchwalenia procedury niezbędnej do dofinansowania wkładu własnego dla organizacji działających w sferze pożytku publicznego do projektów finansowanych ze środków pochodzących ze środków funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych, Zarządzenie Burmistrza Miasta Cieszyna nr 51/II/2007 w sprawie Regulaminu udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji). Przygotowanie tych dokumentów nie jest dla samorządów obligatoryjne. Akty łączą ogólną zasadę współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami z opisem, w jaki konkretnie sposób współpracę tą realizować. Należy jednak zwrócić uwagę, iż źródłem zasad współpracy powinny być uchwały organów stanowiących, a nie zarządzenia, gdyż uchwalenie tych dokumentów przez radę daje im stabilniejszy wymiar. Zarówno uchwały i zarządzenia wymienione wyżej mają charakter techniczny, prezentują mechanizm przekazywania środków, jakość procedury, efektywność i monitoring wydatkowania środków. Obowiązujące w Elblągu i Skarżysku-Kamiennej akty, określając sposób ubiegania się o dofinansowanie wkładu własnego, odwołują się do konkursu ofert z zakresu zadań publicznych. A zatem procedury zmierzające do dofinansowania wkładu własnego dla organizacji realizowane są w oparciu o zasadę konkurencji, czyli po wyłonieniu wykonawcy i projektu w drodze otwartego konkursu ofert w trybie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ma to istotne znaczenie w świetle obowiązującej Ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. nr 249, poz. 2104), która zakłada, że wydatkowanie jak i samo postępowanie o udzielenie dofinansowania powinno odbywać się w sposób celowy i oszczędny, efektywny, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Ustawa o finansach publicznych wymusza także by postępowanie o udzielanie dofinansowania wkładu własnego cechowało się jawnością, zrozumiałością dla opinii publicznej oraz przejrzystością.

Ustalenie jednoznacznych i jawnych procedur współpracy, w szczególności dotowania organizacji pozarządowych, buduje nie tylko wizerunek samorządu, jako jednostki racjonalnie wydatkującej środki budżetowe, ale daje również organizacjom pozarządowym poczucie stabilności, co przekłada się na większą efektywność działania na rzecz lokalnej społeczności. Obowiązujące w zakresie współpracy przepisy prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego stosunkowo szeroki zakres swobody w zakresie wyboru form współpracy. Sam wybór form współpracy powinien być wynikiem odpowiedniego współdziałania samorządu i organizacji pozarządowych i nie tylko ograniczać się do wymienionych w przepisach, takich jak np. wzajemne informowanie się o planowanych działaniach, konsultowanie projektów, aktów prawnych czy tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych, składających się z przedstawicieli sektora pozarządowego i administracji publicznej, ale również uwzględniać finansowe aspekty realizacji zadań podejmowanych przez organizacje pozarządowe. Przy czym jak pokazuje praktyka w Cieszynie i Jastrzębiu Zdroju, nie zawsze ta współpraca musi opierać się na udzielaniu dofinansowania w postaci dotacji, ale również na zwrotnej pożyczce, która może ułatwić realizację zadań, projektów współfinansowanych z Unii Europejskiej, które wielokrotnie wymagają zaangażowania finansowego po stronie organizacji. Wystarczającą podstawę prawną w tym zakresie stanowią odpowiednie akty prawa lokalnego oraz plany współpracy tworzone w oparciu o Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatek 2. Analiza i ocena efektywności ekonomicznej systemów pożyczkowych i mechanizmów finansowania wkładów własnych

Żaden system nie bierze się znikąd. Aspekty ekonomiczne często stanowią ważną przesłankę dla implementacji rozwiązań systemowych. Jak wskazują wyniki przeprowadzonych w ramach niniejszego projektu badań, tak ma miejsce także w przypadku analizowanych tu mechanizmów wsparcia NGO. Trudno dokonać jednoznacznej oceny ekonomicznej efektywności zaprezentowanych w niniejszej publikacji przykładów samorządowego wsparcia organizacji sektora pozarządowego realizujących projekty przy wykorzystaniu dotacji zewnętrznych. Rozważyć należy następujące aspekty potencjalnych korzyści ekonomicznych:

- Korzyści z punktu widzenia samorządów,
- Korzyści z punktu widzenia organizacji III sektora.

Biorąc pod uwagę bezpośrednie skutki finansowe operacji polegających na udzielaniu pożyczek organizacjom pozarządowym, które oczekują na wypłatę refundacji poniesionych kosztów w ramach projektów, można uznać że nie przynoszą one samorządom bezpośrednich korzyści. Można wręcz stwierdzić, że operacje pożyczek generują koszty – z jednej strony angażując aparat administracyjny, z drugiej strony pozbawiając samorządy potencjalnych korzyści związanych z oprocentowaniem rachunków bankowych. Biorąc jednak pod uwagę wartość środków, które zostały przeznaczone na systemy pożyczkowe, potencjalna wartość tych odsetek jest stosunkowo niewielka. Należy jednak zwrócić uwagę, że z punktu widzenia zadań samorządów wskazanych w Ustawie o samorządzie gminnym, a także duch Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, różnorodne formy współdziałania organizacji pozarządowych z organizacjami pozarządowymi mogą skutkować efektywnym gospodarowaniem środkami publicznymi. W tym także systemy pożyczkowe, mimo że nie generują bezpośrednio finansowej wartości dodanej, to jednak w szerszej perspektywie należy je uznać za uzasadnione ekonomicznie. Otóż trzeba stwierdzić, że korzyści społeczne (które oczywiście można także kwantyfikować) są bezpośrednio powiązane z charakterem projektu, na którego realizację NGO pożyczka środki. Na pewno biorąc pod uwagę samą stabilność i potencjał organizacji społeczeństwa obywatelskiego, systemy pożyczkowe pozwalają tym organizacjom skutecznie działać i bez przeszkód realizować projekty, co wpływa bezpośrednio na jakość życia w lokalnych wspólnotach. Z drugiej strony uczestnictwo mieszkańców (interesariuszy) w projektach, których finansowanie jest przedmiotem pożyczki, przynosi wymierne efekty w zakresie budowania wartości lokalnego kapitału ludzkiego. Analogiczne przesłanki można wymienić, gdy mowa o ekonomicznym uzasadnieniu systemów finansowania wkładów własnych. W omawianych w badaniach jednostkach samorządowych dokonują one oceny poszczególnych projektów z punktu widzenia ich społecznej przydatności i decydują się finansować te naj-

lepsze. Tu jednak z punktu widzenia samorządowców można z łatwością dostrzec wymierne korzyści. Otóż decydując się na wsparcie finansowe zadania publicznego pokrywany jest jedynie stosunkowo niewielki % jego kosztów, a pozostałe środki pochodzą od innych donatorów. W związku z tym automatycznie rośnie rzeczywista wartość przedsięwzięć, które bezpośrednio realizują cele zawarte w lokalnych strategiach rozwoju oraz rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi. Z punktu widzenia lokalnych samorządów należy też wspomnieć o innym ważnym aspekcie korzyści wynikających z wspierania NGO, które realizują projekty współfinansowane przez innych grantodawców. Otóż organizacje realizując projekty, finansują zatrudnienie swojego personelu, często tworzą nowe miejsca pracy (nawet jeśli mają one charakter czasowy), kupują usługi na lokalnym rynku. A zatem skuteczne wykorzystanie środków zewnętrznych przez organizację pozarządową przyczynia się do stymulowania lokalnej gospodarki, powoduje dopływ kapitału na lokalny rynek. Pośrednio przyczynia się to do wzrostu przychodów własnych danej jednostki samorządowej (głównie poprzez wzrost przychodów z tytułu podatków). Jeśli natomiast spojrzymy na prezentowane w niniejszym raporcie mechanizmy z punktu widzenia korzyści ekonomicznych, które odnoszą poszczególne organizacje pozarządowe, to łatwo przewidzieć, że są one nie do przecenienia. Można wskazać następujące główne korzyści z punktu widzenia finansów oraz ekonomicznej kondycji organizacji pozarządowych:

- Pożyczka pozwala utrzymać płynność finansową organizacji, która oczekuje na wypłatę refundacji wydatków poniesionych w ramach realizacji projektu (np. w przypadku projektów transgranicznych oczekiwanie na wypłatę dotacji trwa często od kilku do kilkunastu miesięcy, w przypadku przedłużających się procedur organizacja oczekująca na wypłatę kilkudziesięciu tysięcy złotych może być zagrożona utratą płynności a nawet upadłością),
- Uczestnictwo w mechanizmach pożyczek samorządowych stanowi często jedyne źródło, z którego NGO może pozyskać środki na prefinansowanie projektu, na który uzyskała dotację z innego źródła (biorąc pod uwagę praktyczną niedostępność kredytów bankowych i stosunkowo wysokie koszty związane z pożyczkami z innych źródeł – np. Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich oferuje stosunkowo łatwo dostępne pożyczki oprocentowane na poziomie 15% w skali roku dla pożyczek standardowych oraz 12% w skali roku dla euro-pożyczek tj. pożyczek spłacanych z grantów finansowych ze środków Unii Europejskiej),
- Możliwość uzyskania pożyczki często może być decydującym czynnikiem, który skłania daną organizację pozarządową do ubiegania się o grant ze źródeł zewnętrznych. Ponieważ koszty projektu prefinansowanego z nieoprocentowanej pożyczki samorządowej (np. w porównaniu do prefinansowania z komercyjnego kredytu bankowego) są niższe (lub więcej środków można przeznaczyć na działania merytoryczne), tego typu mechanizm można uznać

jako stymulujący aktywność organizacji. Dodatkowo, każdy realizowany przez NGO projekt wpływa na wzmocnienie potencjału danej organizacji, pozwala pokrywać koszty wynagrodzeń personelu, a w niektórych przypadkach wzmocnić zasoby techniczne. Ścisła korelacja pomiędzy projektami realizowanymi przy wsparciu zewnętrznym, a potencjałem danej organizacji pozarządowej wskazuje na ekonomiczne uzasadnienie tego typu mechanizmów.

Powyższa analiza wskazuje na mocne ekonomiczne uzasadnienie rozwiązań pożyczkowych i finansowania wkładów własnych, które zostały implementowane w badanych w ramach projektu samorządach. Choć trudno wskazać precyzyjne kwoty, które są generowane jako wartość dodana w wyniku zastosowania tych systemów, należy podkreślić, że niektóre projekty bez zastosowania tych mechanizmów nie byłyby realizowane w ogóle. W innych znów sytuacjach organizacje pozbawione wsparcia w ramach systemów pożyczkowych mogą być zagrożone utratą płynności, a nawet zawieszeniem działalności w wyniku niewypłacalności. Należy też jednoznacznie stwierdzić, że zastosowanie opisywanych mechanizmów zdecydowanie stymuluje aktywność organizacji pozarządowych, a to z kolei przekłada się na jakość życia lokalnych wspólnot, a także stymuluje rozwój gospodarczy na poziomie lokalnym. Stąd naszym zdaniem zaprezentowane w niniejszym raporcie rozwiązania znajdują swoje głębokie uzasadnienie ekonomiczne.

Załącznik 1. Regulacje systemu pożyczkowego w Cieszynie

ZARZĄDZENIE Nr 51/II/2007 BURMISTRZA MIASTA CIESZYNA z dnia 15 stycznia 2007 roku

w sprawie: Regulaminu udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142/01/1591 z późn. zm.)

§ 1

Wprowadzam Regulaminu udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierzam Naczelnikowi Wydziału Edukacji i Kultury.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Zarządzenia
Burmistrza Miasta nr 51/II/2007

Regulamin udzielania pożyczek organizacjom pozarządowym oraz instytucjom będących organizatorami działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z innych środków pomocowych o charakterze refundacji.

1. Pożyczki są udzielane w ramach kwoty przeznaczonej na ten cel w budżecie Miasta, na pisemny wniosek organizacji pozarządowych lub instytucji, które są organizatorami działań na terenie Gminy, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej lub z innych środków pomocowych o charakterze refundacji. Do wniosku należy dołączyć dokumenty poświadczające przyznanie środków na realizację imprezy lub potwierdzenie instytucji pośredniczącej o zgodzie na wdrożenie projektu.
2. Wniosek do Burmistrza Miasta Cieszyna o udzielenie pożyczki należy złożyć w terminie poprzedzającym organizację imprezy, o której mowa w pkt. 1.
3. Wysokość pożyczki nie może być wyższa od przyznanej na realizację projektu dotacji.
4. Okres, na który udziela się pożyczki nie może przekroczyć danego roku budżetowego, a termin jej spłaty określa umowa.
5. W przypadku otrzymania dotacji przed upływem terminu spłaty pożyczki, Pożyczkobiorca winien spłacić pożyczkę po otrzymaniu dotacji.
6. Burmistrz podejmuje decyzję o udzieleniu pożyczki i jej wysokości, oraz powiadamia o tym wnioskodawców zawierając stosowną umowę.
7. Wyplata pożyczki następuje do 7 dni od podpisania umowy przelewem na konto Pożyczkobiorcy wskazane w umowie.
8. W celu zabezpieczenia pożyczki, Pożyczkobiorca składa weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, podpisaną przez dwie uprawnione osoby, wystawiony na Gminę Cieszyn, Rynek 1, 43-400 Cieszyn wg wzorów stanowiących załącznik nr 1 i nr 2 do regulaminu.
9. Z obowiązku złożenia dokumentów zwolnione są organizacje i instytucje realizujące projekt w oparciu o umowę o wspólnej realizacji przedsięwzięcia z Gminą Cieszyn.

Załącznik 2. Regulacje systemu pożyczkowego w Jastrzębiu Zdroju

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/457/2008

z dnia 23 października 2008 r.

Rady Miasta Jastrzębie Zdrój

Program współpracy Miasta Jastrzębie Zdrój z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2009

(wyciąg)

II. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

II.3 Pozafinansowe formy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dotyczą sfer:

1. informacyjnej poprzez:

- a) założenie i prowadzenie elektronicznej bazy danych o organizacjach,
- b) informowanie o zadaniach publicznych, które będą realizowane w danym roku, wraz z podaniem wysokości środków przeznaczonych z budżetu Miasta na realizację tych zadań oraz ogłaszanych konkursach ofert na projekty realizacji zadań publicznych, a także o sposobach ich rozstrzygnięć,
- c) przekazywanie informacji za pośrednictwem mediów o realizacji zadań publicznych,
- d) konsultowanie aktów prawa miejscowego,
- e) prowadzenie serwisu informacyjnego na stronach internetowych Urzędu Miasta (www.jastrzebie.pl, www.sjz.pl).

2. organizacyjnej poprzez:

- a) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze inicjatywnym i doradczym,
- b) podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska,
- c) inicjowanie realizacji zadań publicznych uzupełniających systemy pomocy w Mieście,
- d) współorganizowanie konferencji dotyczących współpracy Miasta z organizacjami,

- e) informowanie o ciekawych programach wspieranych finansowo ze źródeł zewnętrznych,
 - f) pomoc w pozyskiwaniu środków z innych źródeł poprzez wydawanie referencji składanym wnioskom oraz udzielanie pożyczek na realizację zadań w przypadku prefinansowania projektów/działań,
3. szkoleniowej poprzez:
- a) inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji w sferze zadań publicznych,
 - b) inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń dotyczących między innymi pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej,
 - c) angażowanie organizacji do wymiany doświadczeń i prezentacji osiągnięć.

Uchwała Nr XXX/XXX/2009
Rady Miasta Jastrzębie Zdrój
z dnia 22 października 2009 r.

w sprawie: udzielenia pożyczki dla XXXX

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 18,19, art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. „i” ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001, Nr 142, poz. 1591 ze zm) oraz art. 194, ust 1, 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. nr 249, poz. 2104 ze zm.).

Rada Miasta Jastrzębie Zdrój
uchwała:

§ 1

Udzielić pożyczki w wysokości XX.XXX zł w celu realizacji zadania pn. „XXXX” realizowanego przez XXXX dofinansowanego w ramach Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Śląsk Cieszyński, Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013.

§ 2

Upoważnia się Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój do zawarcia umowy pożyczki z XXXX

§ 3

Uchyla się Uchwałę Rady Miasta Nr XXX/XXX/2009 z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie: udzielenia pożyczki dla YYYY

§ 4

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Jastrzębie Zdrój.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wzór umowy pożyczki

Zawarta w dniu w Jastrzębiu Zdroju pomiędzy Urzędem Miasta Jastrzębie Zdrój z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju, Al. Piłsudskiego 60, reprezentowanym przez:

Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój

Przy kontrasygnacie

Skarbnika Miasta Jastrzębie Zdrój

Zwanym w treści umowy **Pożyczkodawcą**,

a

.....
reprezentowanym przez:

Zwanym w treści umowy **Pożyczkobiorcą**, o następującej treści:

§1

1. Pożyczkodawca udziela Pożyczkobiorcy nieoprocentowanej pożyczki w wysokości (słownie:).

2. Pożyczka przekazana zostanie na konto Pożyczkobiorcy w Banku:

§2

Pożyczki udziela się na zapewnienie częściowego prefinansowania zadania. objętego **umową** **zawartą**

§3

1. Pożyczkobiorca zobowiązuje się dokonać spłaty pożyczki do dnia

2. Zwrotu pożyczki Pożyczkobiorca dokona na rachunek Pożyczkodawcy w Banku
.....

§4

1. Wierzytelności Pożyczkodawcy z tytułu niespłaconej pożyczki lub jej części w terminie określonym w § 3 ust.1 traktowane są jako należności przeterminowane.

2. Od należności przeterminowanych za każdy dzień zwłoki Pożyczkodawcy przysługują odsetki w wysokości odsetek ustawowych naliczanych od dnia

§5

Pożyczkodawca ma prawo wglądu we wszystkie dokumenty związane z finansowaniem projektu, o którym mowa w § 2 w zakresie jaki potrzebny jest do ustalenia i egzekwowania jego praw określonych niniejszą umową.

§6

Na zabezpieczenie wszelkich należności Pożyczkodawcy, Pożyczkobiorca wystawi weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

§7

Wszelkie zmiany i uzupełnienia wymagają zgody stron i formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§8

W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie właściwe przepisy Kodeksu Cywilnego.

§9

Wszelkie spory wynikłe z zawartej umowy rozstrzygane będą przez sąd właściwy dla Pożyczkodawcy.

§10

Umowę sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach, trzy dla Pożyczkodawcy i jeden dla Pożyczkobiorcy.

Pożyczkodawca

Pożyczkobiorca

ZASADY WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SAMORZĄDOWYMI WŁADZAMI ELBLĄGA A ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

ELBLĄG 2004

(wyciąg)

VII. FORMY WSPÓŁPRACY

b. Pozyskiwanie środków z innych źródeł

1. Rekomendacje projektów

Samorząd Elbląga stoi na stanowisku, że organizacje pozarządowe w jak największym stopniu powinny pozyskiwać środki finansowe ze źródeł pozalokalnych. W tym celu Prezydent Elbląga może rekomendować składany przez organizację wniosek do organizacji lub instytucji grantodawczej. Aby otrzymać rekomendację należy wystąpić z pismem do Pełnomocnika wraz z wnioskiem grantowym i projektem rekomendacji.

Prezydent może odmówić udzielenia rekomendacji w sytuacji, gdy wniosek jest niezgodny z założeniami niniejszych zasad współpracy bądź, gdy uzna organizację wnioskującą za niewiarygodną.

2. Partnerstwo formalne

Samorząd może być partnerem formalnym oraz wnieść wkład finansowy w projekty kierowane przez organizacje pozarządowe do funduszy europejskich. W tym celu należy wystąpić z pismem do Pełnomocnika z załączonym wnioskiem grantowym oraz z propozycją udziału merytorycznego i finansowego strony samorządowej w projekcie. O przystąpieniu samorządu do partnerstwa formalnego decyduje Prezydent Elbląga.

3. Partnerstwo nieformalne

Samorząd może być partnerem nieformalnym projektów kierowanych przez organizacje pozarządowe do funduszy europejskich. W tym celu należy wystąpić z pismem do Pełnomocnika z załączonym wnioskiem grantowym oraz z propozycją udziału merytorycznego strony samorządowej w projekcie. O przystąpieniu do partnerstwa nieformalnego decyduje Prezydent Elbląga.

4. Zaproszenie do partnerstwa

Prezydent Elbląga może z własnej inicjatywy zapraszać elbląskie organizacje pozarządowe jako partnerów formalnych lub nieformalnych do projektów składanych przez samorząd do funduszy europejskich.

5. Dofinansowanie wkładu własnego organizacji

5.1. „Fundusz Grantowy”

W celu umożliwienia pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków finansowych na wkład własny w projekty finansowane ze środków funduszy europejskich i innych, a służące realizacji zadań miasta, samorząd wydziela w budżecie Miasta kwotę z przeznaczeniem na wkład własny dla organizacji działających w sferze pożytku publicznego. Dla czytelniejszego rozróżnienia środków budżetowych w niniejszym dokumencie posłużono się nazwą „Fundusz Grantowy”. Zasady działania oraz tryb ubiegania się o środki z „Funduszu Grantowego” określone zostaną Zarządzeniem Prezydenta Elbląga. O wysokości środków przekazywanych na „Fundusz” decyduje co roku Rada Miejska.

Przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie wkładu własnego organizacji, preferowane będą projekty, w które zaangażowanych jest kilka organizacji i instytucji partnerskich.

Załącznik 4. Regulacje związane z finansowaniem wkładu własnego – Skarżysko-Kamienna

Załącznik do
Uchwały Nr XXVIII/114/2008
Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej
z dnia 30.10. 2008r.

ZASADY WSPÓŁPRACY GMINY SKARŻYSKA-KAMIENNEJ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

(wyciąg)

Rozdział III

WSPÓŁPRACA FINANSOWA W TRYBIE OTWARTEGO KONKURSU OFERT

§ 7.

1. Istnieją dwie formy zlecenia realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym:
 - wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego przez organizacje pozarządowe,
 - powierzanie realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym.
2. Sprezycowania warunków uzyskania zlecenia wykonania zadania publicznego dokona Prezydent Miasta zarządzeniem w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację konkretnych zadań.
3. Wspieranie oraz powierzanie realizacji zadań odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia. Prezydent ogłasza otwarty konkurs ofert co najmniej z trzydziestodniowym wyprzedzeniem.

Rozdział IV

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW Z INNYCH ŹRÓDEŁ

§ 8.

Organizacje pozarządowe w jak największym stopniu powinny pozyskiwać środki finansowe ze źródeł innych niż budżet Miasta.

§ 9.

1. Prezydent może rekomendować wniosek składany przez organizację do instytucji grantodawczej.
2. Wniosek o udzielenie rekomendacji, zawierający wniosek grantowy i projekt rekomendacji należy złożyć do wydziału merytorycznego.
3. Prezydent może odmówić udzielenia rekomendacji w sytuacji, gdy wniosek jest niezgodny z założeniami niniejszych zasad współpracy, bądź gdy uzna organizację wnioskującą za niewiarygodną.

§ 10.

1. Partnerstwo Gminy Skarżyska-Kamiennej oraz organizacji pozarządowej dla realizacji wspólnego projektu realizacji zadania publicznego, finansowanego w przeważającej części ze środków innych niż budżet Miasta, jest porozumieniem pomiędzy stronami, w wyniku którego Gmina uczestniczy w jego realizacji:
 - jako partner formalny, wnosząc wkład finansowy i merytoryczny do projektu kierowanego przez organizację pozarządową do funduszy europejskich,
 - jako partner nieformalny, w zakresie merytorycznym, pozafinansowym, nie wymagającym zaangażowania środków z budżetu Miasta dla jego realizacji.
2. Organizacja ubiegająca się o partnerstwo Gminy dla planowanego projektu, występuje ze stosownym wnioskiem do Prezydenta, proponując udział merytoryczny lub finansowy Gminy Skarżyska-Kamiennej w projekcie.
3. O przystąpieniu Gminy do partnerstwa decyduje Prezydent.

§ 11.

Prezydent może z własnej inicjatywy zapraszać organizacje pozarządowe jako partnerów formalnych lub nieformalnych do projektów składanych przez Miasto do funduszy europejskich.

Spis zestawień

Tabela 1. Wykaz pożyczek udzielonych przez UM Cieszyn	15
Tabela 2. Zestawienie złożonych wniosków i podpisanych umów o udzielenie pożyczki.	21
Tabela 3. Wysokość środków przeznaczonych w budżecie Miasta Elbląga na finansowanie wkładu własnego:	27
Tabela 4. Finansowanie wkładów własnych w Elblągu	31
Tabela 5. Wartość projektów wspartych dzięki dofinansowaniu przez Miasto Elbląg wkładu własnego w latach 2006-2009	31
Tabela 6. Zestawienie środków ogółem przeznaczonych na realizację zadań publicznych oraz środków przeznaczonych na finansowanie wkładów własnych w Skarżysku-Kamiennej w latach 2009 - 2010	37

The logo for ngo.pl consists of an orange square with the text "ngo.pl" in white, lowercase letters.

Projekt pod patronatem portalu ngo.pl

Projekt jest finansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
w ramach rządowego Programu Operacyjnego
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2009

Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Gospodarczych

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER w Cieszynie działa od 1999 roku. Naszą misją jest zrównoważony rozwój polskich regionów, szczególnie poprzez wykorzystanie dostępnych środków pomocowych Unii Europejskiej. Nasze cele to:

- Wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, szczególnie poprzez aktywne działania na rzecz samorządów i III sektora,
- Promocja przedsiębiorczości, szczególnie wśród młodzieży,
- Działanie na rzecz współpracy i partnerstwa trzech sektorów: publicznego, organizacji pozarządowych i biznesu,
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Mamy na swoim koncie wiele sukcesów: zrealizowanych projektów, w ramach których występowaliśmy jako doradcy, liderzy lub partnerzy. Główną wartością jest dla nas zmiana społeczna lub gospodarcza, która stanowi cel każdego przedsięwzięcia, w jakie się angażujemy. Działamy na terenie całej Polski, realizujemy również projekty międzynarodowe.

W ramach naszej działalności świadczymy m. in. następujące usługi:

- Kompleksowe doradztwo dla samorządów i przedsiębiorstw w zakresie przygotowania projektów inwestycyjnych i społecznych oraz pozyskiwania funduszy europejskich,
- Doradztwo strategiczne dla wszystkich typów organizacji,
- Zarządzanie projektami współfinansowanymi z funduszy UE.

Zapraszamy do współpracy!